

madsg
IRan Education
Research
NETwork
(IRERNET)

شبکه آموزشی - پژوهشی مادسیج
با هدف بهبود پیشرفت علمی
و دسترسی راحت به اطلاعات
برای جامعه بزرگ علمی ایران
ایجاد شده است

مادسیج

شبکه آموزشی - پژوهشی ایران

madsg.com
مادسیج

Edited with the demo version of
Infix Pro PDF Editor

To remove this notice, visit:
www.iceni.com/unlock.htm

ترکیب شرکت‌ها

ترکیب شرکت‌ها یعنی یک شدن چند شرکت.

شرکت برای این که رشد نماید از دو روش زیر می‌تواند به آن دست پیدا نماید:

۱- **رشد درونی:** شرکت از درون رشد می‌نماید. مانند این که سود انباشته با فرض صدور اوراق مشارکت انجام نماید.

۲- **رشد بیرونی:** شرکت از شرکت‌های دیگر برای رشد خود استفاده نماید.

انگیزه برای ترکیب

۱- انگیزه مالیاتی

۲- کاهش ریسک (مانند ریسک تأمین قطعات یا مواد اولیه)

۳- دسترسی سریع به مواد اولیه

۴- استفاده ظرفیت‌های خالی و بیکار

شکل‌های ترکیب

۱- ترکیب افقی

شرکت‌هایی که در یک راستا هستند و یکی شوند را می‌گویند. مانند شرکت‌های ایران خودرو و سایپا که دارای فعالیت‌های یکسانی باشند.

۲- ترکیب عمودی

ترکیبی که در آن شرکت‌ها مکمل هم هستند. مانند شرکت ایران خودرو و سایپو که سایپو تأمین کننده مواد اولیه شرکت ایران خودرو می‌باشد.

۳- ترکیب نامتجانس

شرکت‌هایی که هیچ سنخیتی با هم ندارند. مانند شرکت‌های سرمایه‌گذاری را نام برد که می‌توانند در ایران خودرو و هم در شرکت سیمان سرمایه‌گذاری نمایند.

اشکال مختلف ترکیب

ترکیب ممکن است با خرید دارایی به صورت نقد انجام پذیرد که در این صورت دارای ثبت زیر خواهد بود:

xxx

دارایی‌ها (به تفکیک)

xxx

بدهی‌ها (به تفکیک)

Edited with the demo version of
Infix Pro PDF Editor

To remove this notice, visit:
www.icani.com/unlock.htm

(مابه تفاوت بدهی و دارایی)

xxx

ممکن است با صدور سهام خود، آن دارایی را خریداری نماید. در این صورت دارای ثبت زیر خواهد بود:

دارایی‌ها (به تفکیک)	xxx
بدهی‌ها (به تفکیک)	xxx
سهام عادی	xxx
صرف سهام عادی	xxx
ممکن است با خرید سهام آن شرکت را خریداری نماییم که ثبت زیر لحاظ می‌گردد:	
سرمایه‌گذاری در شرکت الف	xxxx
وجه نقد	xxxx (در صورت خرید نقدی)
سرمایه‌گذاری در شرکت الف	xxxx
سهام عادی	xxxx
صرف سهام عادی	xxxx (اگر به صورت سهام باشد)

روش‌های ترکیب تجاری

۱- ادغام

اگر دو شرکت فرض شرکت الف و ب وجود داشته باشد بعد از ترکیب فقط شرکت ب را داشته باشیم، به آن اطلاق می‌گردد که در اینجا شرکت الف حذف گردیده است.

۲- تلفیق

اگر دو شرکت الف و ب را داشته باشیم و هر دو شرکت حذف گردد و شرکت جدید به نام ج پدید آید به آن تلفیق می‌گویند.

۳- تحصیل

در تحصیل هر دو شرکت شخصیت حقوقی خود را حفظ نموده و همچنان وجود داشته که ما صورت‌های مالی تلفیقی برای آن‌ها تهیه می‌نماییم و در این شکل و روش هیچ شرکتی حذف نخواهد شد.

انواع شکل شرکت

شرکت اصلی (مادر): شرکتی که سهام دیگر شرکت را خریداری نموده است و همان خریدار می‌باشد.

شرکت فرعی: شرکتی که سهامش را فروخته است و همان فروشنده سهام می‌باشد.

صورت‌های مالی تلفیقی

صورت‌های مالی تلفیقی که شرکت اصلی تهیه می‌نماید در بر گیرنده هم صورت مالی خود شرکت اصلی و هم صورت‌های مالی شرکت‌های فرعی می‌باشد که سهامداران شرکت‌های اصلی ذی‌نفعان آن بوده و از شرکت اصلی مطالبه می‌نمایند.

در تلفیق ۳ نوع صورت مالی وجود دارد:

- ۱- صورت مالی تلفیقی شرکت‌های مادر
- ۲- صورت‌های مالی تلفیقی شرکت‌های فرعی
- ۳- صورت‌های مالی تلفیقی از ترکیب شرکت‌های مادر و شرکت‌های فرعی

روش‌های تلفیق

- ۱- روش ترکیب خرید
- ۲- روش اتحاد منافع (منسوخ شده)

روش خرید

برای خرید سهام شرکت دیگر، شرکت متحمل هزینه‌هایی می‌گردد که به آن هزینه‌های مرتبط با تلفیق می‌گویند که شامل موارد زیر می‌باشد:

- ۱- **هزینه‌های مستقیم:** هزینه‌هایی که جزء لاینفک تحصیل آن سرمایه‌گذاری بوده و به خاطر تحصیل آن دارایی ایجاد شده است.
- ۲- **هزینه‌های غیرمستقیم:** هزینه‌هایی مانند تأمین مالی که جزء بهای تمام شده محسوب نشده و غیرمستقیم هستند مانند بهره اوراق مشارکت و ...

مثال (۱)

شرکت الف ۱۰٪ از سهام شرکت ب را به مبلغ ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال در ازای صدور ۱۰۰۰ سهم ۸۰۰ ریالی به مبلغ هر سهم ۱۰۰۰ ریال و پرداخت ۱۰.۰۰۰ ریال بابت مشاوره ارزیاب خریداری کرد. مطلوب است ثبت مربوط به سرمایه‌گذاری در دفاتر شرکت خریدار.

پاسخ: (ثبت مرکب)

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ب	۱.۰۱۰.۰۰۰	(۱.۰۰۰.۰۰۰ + ۱۰.۰۰۰)
وجه نقد	۱۰.۰۰۰	
سهام عادی	۸۰۰.۰۰۰	(۱۰۰۰ × ۸۰۰)
صرف سهام	۲۰۰.۰۰۰	(اختلاف قیمت اسمی و بازار)

سرقفلی

دارایی‌های ناشناخته را سرقفلی می‌گویند و سرقفلی حداکثر تا ۲۰ سال مستهلک می‌گردد. مثال زیر برای روشن شدن مفهوم سرقفلی بیان می‌گردد:

مثال (۲)

فرض کنید در تاریخ ۱/۱۰/۱۴۰۱ شرکت الف ۱۰۰٪ شرکت ب را به مبلغ ۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری نمود. علاوه بر آن بابت حق الزحمه و حسابداری ۵۰۰.۰۰۰ ریال پرداخت نموده است. ترازنامه شرکت ب به ارزش دفتری و بازار به شرح زیر می باشد:

شرح	ارزش دفتری	ارزش بازار
وجه نقد	۵۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
ح/دریافتنی	۳۵۰.۰۰۰	۳۵۰.۰۰۰
موجودی کالا	۴۵۰.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰
ساختمان (خالص)	۱.۳۰۰.۰۰۰	۱.۶۰۰.۰۰۰
تجهیزات (خالص)	۱.۲۰۰.۰۰۰	۱.۴۰۰.۰۰۰
جمع دارایی ها	<u>۳.۸۰۰.۰۰۰</u>	<u>۴.۴۵۰.۰۰۰</u>
بدهی ها	۵۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	{
صرف سهام عادی	۸۰۰.۰۰۰	
سود انباشته	۱.۵۰۰.۰۰۰	
جمع بدهی و ح.ص.س	<u>۳.۸۰۰.۰۰۰</u>	<u>۴.۴۵۰.۰۰۰</u>

با توجه به اطلاعات ارائه شده مطلوب است :

الف: ثبت زمانی سرمایه گذاری

ب: شناسایی سرقتی

ج: باقی مانده عمر مفید تجهیزات و ساختمان ۵ سال است و شرکت اصلی قصد دارد سرقتی را ۱۰ ساله مستهلک نماید.

انجام ثبت های لازم در دفاتر شرکت اصلی در پایان سال مالی.

پاسخ الف:

سرمایه گذاری در شرکت ب ۶.۵۰۰.۰۰۰ (۶.۰۰۰.۰۰۰ + ۵۰۰.۰۰۰)
وجه نقد ۶.۵۰۰.۰۰۰

پاسخ ب:

ارزش دفتری ح. ص. س شرکت فرعی $\leftarrow ۳.۳۰۰.۰۰۰ = (۱.۰۰۰.۰۰۰ + ۸۰۰.۰۰۰ + ۱.۵۰۰.۰۰۰)$

مازاد پرداختی $۶.۵۰۰.۰۰۰ - ۳.۳۰۰.۰۰۰ = ۳.۲۰۰.۰۰۰$

افزایش ارزش موجودی کالا $۱۵۰.۰۰۰ = ۱۵۰.۰۰۰ \times ۱۰\% = ۴۵۰.۰۰۰ - ۶۰۰.۰۰۰ \rightarrow$ ارزش موجودی کالا

افزایش ارزش ساختمان $۳۰۰.۰۰۰ = ۳۰۰.۰۰۰ \times ۱۰\% = ۱.۳۰۰.۰۰۰ - ۱.۶۰۰.۰۰۰ \rightarrow$ ارزش ساختمان

افزایش ارزش تجهیزات $۲۰۰.۰۰۰ = ۲۰۰.۰۰۰ \times ۱۰\% = ۱.۲۰۰.۰۰۰ - ۱.۴۰۰.۰۰۰ \rightarrow$ ارزش تجهیزات

۶۵۰.۰۰۰ جمع افزایش یافته

جمع افزایش یافته ۶۵۰.۰۰۰
سرقفتی ۲.۵۵۰.۰۰۰
مازاد پرداختی ۳.۲۰۰.۰۰۰

پاسخ ج:

(با فرض وجود سود) ثبت بابت سود خالص شرکت فرعی:

سرمایه‌گذاری در شرکت ب xxxx

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری xxxx

ثبت بابت سود سهام پرداختی شرکت فرعی:

وجه نقد/سود سهام دریافتی xxxx

سرمایه‌گذاری xxxx

محاسبه ارزش واقعی دارایی

ثبت بابت موجودی کالا: (موجودی کالا مستهلک نمی‌شود و ارتباط مستقیمی با درآمد دارد)

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۱۵۰.۰۰۰

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ب ۱۵۰.۰۰۰

ثبت بابت ساختمان:

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۶۰.۰۰۰

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ب ۶۰.۰۰۰ (عمر مفید ۵ سال $\div$ ۳۰۰.۰۰۰)

ثبت بابت تجهیزات:

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۴۰.۰۰۰

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ب ۴۰.۰۰۰ (عمر مفید ۵ سال $\div$ ۲۰۰.۰۰۰)

ثبت بابت سرقفلی:

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۲۵۵.۰۰۰

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ب ۲۵۵.۰۰۰ (۱۰ سال $\div$ ۲.۵۵۰.۰۰۰)

مراحل تهیه صورت‌های مالی تلفیقی

۱- ابتدا حساب‌های فی مابین شرکت را حذف می‌نماییم.

۲- حذف حساب‌های سرمایه‌گذاری.

۳- جمع سایر دارایی‌ها و بدهی‌ها.

حالت‌های تملک در صورت‌های مالی تلفیقی**حالت اول**

تملک ۱۰۰٪ سهام شرکت فرعی به قیمت ارزش دفتری

(مثال ۱-۳)

فرض کنید در ابتدای سال ۱× شرکت آریا کلیه سهام شرکت آسیا را به مبلغ دفتری، به مبلغ ۴۰۰.۰۰۰ ریال خریداری نمود. همچنین فرض کنید شرکت آسیا ۵۰.۰۰۰ ریال از شرکت آریا طلب دارد و چنانچه ترازنامه‌های دو شرکت در زمان خرید به صورت زیر می‌باشد:

شرح	شرکت آریا	شرکت آسیا
وجه نقد	۲۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
ح/دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت آسیا	۴۰۰.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰
ح/پرداختنی	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
اسناد پرداختنی	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰
سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
جمع بدهی و ح.ص.س	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰

مطلوب است تهیه ترازنامه تلفیقی در حالت فوق.

پاسخ:

نکته: در زمان خرید سرمایه‌گذاری فقط ترازنامه تلفیقی را تهیه می‌کنیم ولی در زمان‌های بعد از خرید، سایر صورت‌های مالی را می‌توانیم تهیه نماییم.

شرح	شرکت آریا	شرکت آسیا	تعدیلات		ترازنامه تلفیقی
			بد	بس	
وجه نقد	۲۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰			۳۰۰.۰۰۰
ح/دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰		① ۵۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰			۲۰۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت آسیا	۴۰۰.۰۰۰	-----		② ۴۰۰.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----			۸۰۰.۰۰۰
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰			۱.۲۰۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰			۲.۷۳۰.۰۰۰
ح/پرداختنی	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	① ۵۰.۰۰۰		۴۳۰.۰۰۰
اسناد پرداختنی	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰			۶۰۰.۰۰۰
سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	② ۳۰۰.۰۰۰		۱.۰۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	② ۱۰۰.۰۰۰		۷۰۰.۰۰۰
جمع بدهی و ح.ص.س	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰	۲.۷۳۰.۰۰۰

ثبت‌های تلفیقی:

① - حذف حساب‌های فی‌مابین

حساب پرداختنی ۵۰.۰۰۰

حساب دریافتنی ۵۰.۰۰۰

② - حذف حساب‌های سرمایه‌گذاری

سود انباشته	۱۰۰.۰۰۰
سهام عادی	۳۰۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در سهام شرکت آسیا	۴۰۰.۰۰۰

حالت دوم

تملک ۱۰۰٪ سهام شرکت فرعی به قیمت ارزش بازار

(مثال ۲-۳)

اگر شرکت آریا ۱۰۰٪ از شرکت آسیا را به مبلغ ۵۸۰.۰۰۰ ریال خریداری کرده باشد همچنین فرض کنید شرکت آسیا ۵۰.۰۰۰ ریال از شرکت آریا طلب دارد و چنانچه ترازنامه‌های دو شرکت در زمان خرید به صورت زیر بوده و با این فرض که ارزش بازار موجودی کالا و ساختمان به ترتیب ۳۰۰.۰۰۰ و ۵۰.۰۰۰ ریال بیشتر از ارزش دفتری آن باشد، ترازنامه تلفیقی آن را تهیه نمایید.

شرح	شرکت آریا	شرکت آسیا
وجه نقد	۷۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
ح/دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت آسیا	۵۸۰.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰
ح/پرداختنی	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
اسناد پرداختنی	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰
سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
جمع بدهی و ح.ص.س	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰

مطلوب است تهیه ترازنامه تلفیقی در حالت فوق.

پاسخ:

شرح	شرکت آریا	شرکت آسیا	تعدیلات		ترازنامه تلفیقی
			بد	بس	
وجه نقد	۷۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰			۱۲۰.۰۰۰
ح/دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰		① ۵۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	② ۳۰.۰۰۰		۲۳۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت آسیا	۵۸۰.۰۰۰	-----		② ۵۸۰.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----			۸۰۰.۰۰۰
سرقفلی			② ۱۰۰.۰۰۰		۱۰۰.۰۰۰
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰	② ۵۰.۰۰۰		۱.۲۵۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰			۲.۷۳۰.۰۰۰
ح/پرداختنی	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	① ۵۰.۰۰۰		۴۳۰.۰۰۰
اسناد پرداختنی	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰			۶۰۰.۰۰۰
سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	② ۳۰۰.۰۰۰		۱.۰۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	② ۱۰۰.۰۰۰		۷۰۰.۰۰۰
جمع بدهی و ح.ص.س	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰	② ۳۰.۰۰۰	② ۶۳۰.۰۰۰	۲.۷۳۰.۰۰۰

ثبتهای تلفیقی:

① - حذف حسابهای فی مابین

حساب پرداختنی ۵۰.۰۰۰

حساب دریافتنی ۵۰.۰۰۰

② - حذف حسابهای سرمایه گذاری

$$۵۸۰.۰۰۰ - (۳۰۰.۰۰۰ + ۱۰۰.۰۰۰) = ۱۸۰.۰۰۰ = \text{مازاد پرداختی}$$

موجودی کالا ۳۰.۰۰۰

ساختمان ۵۰.۰۰۰ مازاد پرداختی ۱۸۰.۰۰۰

سرقفلی ۱۰۰.۰۰۰

سود انباشته ۱۰۰.۰۰۰

سهام عادی ۳۰۰.۰۰۰

موجودی کالا ↑ ۳۰.۰۰۰

ساختمان ↑ ۵۰.۰۰۰

سرقفلی ↑ ۱۰۰.۰۰۰

سرمایه گذاری در سهام شرکت آسیا ۵۸۰.۰۰۰

حالت سوم

تملك کمتر از ۱۰۰٪ سهام شرکت فرعی به قیمت ارزش دفتری

(مثال ۳-۳)

فرض کنید در ابتدای سال ۱× شرکت آریا ۷۵٪ سهام شرکت آسیا را به مبلغ دفتری، به مبلغ ۳۰۰.۰۰۰ ریال خریداری نمود. همچنین فرض کنید شرکت آسیا ۵۰.۰۰۰ ریال از شرکت آریا طلب دارد و چنانچه ترازنامه های دو شرکت در زمان خرید به صورت زیر می باشد:

شرکت آسیا	شرکت آریا	شرح
۵۰.۰۰۰	۳۵۰.۰۰۰	وجه نقد
۸۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰	ح/دریافتنی
۵۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	موجودی کالا
-----	۳۰۰.۰۰۰	سرمایه گذاری در شرکت آسیا
-----	۸۰۰.۰۰۰	زمین
۵۰۰.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰	ساختمان
۶۸۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰	جمع دارایی ها
۱۰۰.۰۰۰	۳۸۰.۰۰۰	ح/پرداختنی
۱۸۰.۰۰۰	۴۲۰.۰۰۰	اسناد پرداختنی
۳۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	سهام عادی
۱۰۰.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰	سود انباشته
۶۸۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰	جمع بدهی و ح.ص.س

مطلوب است تهیه ترازنامه تلفیقی در حالت فوق.

پاسخ:

ترازنامه تلفیقی	تعدیلات		شرکت آسیا	شرکت آریا	شرح
	بس	بد			
۴۰۰.۰۰۰			۵۰.۰۰۰	۳۵۰.۰۰۰	وجه نقد
۲۳۰.۰۰۰	① ۵۰.۰۰۰		۸۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰	ح/دریافتنی
۲۰۰.۰۰۰			۵۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	موجودی کالا
----	② ۳۰۰.۰۰۰		----	۳۰۰.۰۰۰	سرمایه گذاری در شرکت آسیا
۸۰۰.۰۰۰			----	۸۰۰.۰۰۰	زمین
۱.۲۰۰.۰۰۰			۵۰۰.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰	ساختمان
۲.۸۳۰.۰۰۰			۶۸۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰	جمع دارایی ها
۴۳۰.۰۰۰		① ۵۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۳۸۰.۰۰۰	ح/پرداختنی
۶۰۰.۰۰۰			۱۸۰.۰۰۰	۴۲۰.۰۰۰	اسناد پرداختنی
۱۰۰.۰۰۰	③ ۱۰۰.۰۰۰				حقوق اقلیت
۱.۰۰۰.۰۰۰		② ۲۲۵.۰۰۰ ③ ۷۵.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	سهام عادی
۷۰۰.۰۰۰		② ۷۵.۰۰۰ ③ ۲۵.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰	سود انباشته
۲.۸۳۰.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰	جمع بدهی و ح.ص.س

ثبت های تلفیقی:

① - حذف حساب های فی مابین

حساب پرداختنی ۵۰.۰۰۰

حساب دریافتنی ۵۰.۰۰۰

② - حذف حساب های سرمایه گذاری

سهام عادی ۲۲۵.۰۰۰ $(۳۰۰.۰۰۰ \times \frac{75}{100})$ سود انباشته ۷۵.۰۰۰ $(۱۰۰.۰۰۰ \times \frac{75}{100})$

سرمایه گذاری در سهام شرکت آسیا ۳۰۰.۰۰۰

③ - همیشه در تملک کمتر از ۱۰۰٪ سهام حقوقی به نام حقوق اقلیت وجود دارد که با ثبت زیر این حقوق

را نشان می دهیم:

سهام عادی شرکت فرعی ۷۵.۰۰۰ $(۳۰۰.۰۰۰ \times \frac{25}{100})$ سود انباشته شرکت فرعی ۲۵.۰۰۰ $(۱۰۰.۰۰۰ \times \frac{25}{100})$

حقوق اقلیت ۱۰۰.۰۰۰

حالت چهارم

تملك کمتر از ۱۰٪ سهام شركت فرعى به قيمت ارزش بازار

(مثال ۴/۱-۳)

اگر شركت آريا ۷۵٪ از شركت آسيا را به مبلغ ۴۳۵.۰۰۰ ريال خريدارى كرده باشد همچنين فرض كنيد شركت آسيا ۵۰۰.۰۰۰ ريال از شركت آريا طلب دارد و چنانچه ترازنامه‌هاى دو شركت در زمان خريد به صورت زير بوده و با اين فرض كه ارزش بازار موجودى كالا و ساختمان به ترتيب ۳۰۰.۰۰۰ و ۵۰۰.۰۰۰ ريال بيشتر از ارزش دفترى آن باشد، ترازنامه تلفيقي آن را به روش تئورى شركت اصلى را تهيه نماييد.

شرح	شركت آريا	شركت آسيا
وجه نقد	۲۱۵.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
ح/دريافتنى	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
موجودى كالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
سرمایه‌گذارى در شركت آسيا	۴۳۵.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
جمع دارايى‌ها	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰
ح/پرداختنى	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
اسناد پرداختنى	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰
سهام عادى	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
جمع بدهى و ح.ص.س	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰

مطلوب است تهيه ترازنامه تلفيقي در حالت فوق و با روش تئورى شركت اصلى.

پاسخ:

شرح	شركت آريا	شركت آسيا	تعديلات		ترازنامه تلفيقي
			بد	بس	
وجه نقد	۲۱۵.۰۰۰	۵۰.۰۰۰			۲۶۵.۰۰۰
ح/دريافتنى	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰		① ۵۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰
موجودى كالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	② ۲۲.۵۰۰		۲۲۲.۵۰۰
سرمایه‌گذارى در شركت آسيا	۴۳۵.۰۰۰	-----		② ۴۳۵.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----			۸۰۰.۰۰۰
سرقفلى			② ۷۵.۰۰۰		۷۵.۰۰۰
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰	② ۳۷.۵۰۰		۱.۲۳۷.۵۰۰
جمع دارايى‌ها	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰			۲.۸۳۰.۰۰۰
ح/پرداختنى	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	① ۵۰.۰۰۰		۴۳۰.۰۰۰
اسناد پرداختنى	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰			۶۰۰.۰۰۰
سهام عادى	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	② ۳۰۰.۰۰۰		۱.۰۰۰.۰۰۰
حقوق اقليت				② ۱۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	② ۱۰۰.۰۰۰		۷۰۰.۰۰۰
جمع بدهى و ح.ص.س	۲.۵۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰	⑤ ۸۵.۰۰۰	⑤ ۸۵.۰۰۰	۲.۸۳۰.۰۰۰

ثبت‌های تلفیقی:

① - حذف حساب‌های فی‌مابین

حساب پرداختنی ۵۰.۰۰۰

حساب دریافتنی ۵۰.۰۰۰

② - حذف حساب‌های سرمایه‌گذاری

سود انباشته ۱۰۰.۰۰۰

سهام عادی ۳۰۰.۰۰۰

موجودی کالا $\uparrow ۲۲.۵۰۰$ $(۳۰۰.۰۰۰ \times \%/۷۵)$ ساختمان $\uparrow ۳۷.۵۰۰$ $(۵۰.۰۰۰ \times \%/۷۵)$ سرقفلی ۷۵.۰۰۰ $(۱۰۰.۰۰۰ \times \%/۷۵)$

سرمایه‌گذاری در سهام شرکت آسیا ۴۳۵.۰۰۰

حقوق اقلیت ۱۰۰.۰۰۰ $\{(۱۰۰.۰۰۰ \times \%/۲۵) + (۳۰۰.۰۰۰ \times \%/۲۵)\}$

در روش تئوری شرکت اصلی فقط ح. ص. س محاسبه می‌شود ولی در حالت شخصیت واحد اقتصادی حقوق اقلیت را به روش بازار هم محاسبه می‌نماییم.

حالت چهارم با روش شخصیت واحد اقتصادی

(مثال ۲-۴-۳)

اگر شرکت آریا ۷۵٪ از شرکت آسیا را به مبلغ ۴۳۵.۰۰۰ ریال خریداری کرده باشد همچنین فرض کنید شرکت آسیا ۵۰.۰۰۰ ریال از شرکت آریا طلب دارد و چنانچه ترازنامه‌های دو شرکت در زمان خرید به صورت زیر بوده و با این فرض که ارزش بازار موجودی کالا و ساختمان به ترتیب ۳۰.۰۰۰ و ۵۰.۰۰۰ ریال بیشتر از ارزش دفتری آن باشد، ترازنامه تلفیقی آن را به روش شخصیت واحد اقتصادی را تهیه نمایید.

شرح	شرکت آریا	شرکت آسیا
وجه نقد	۲۱۵.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
ح/دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت آسیا	۴۳۵.۰۰۰	-----
زمین	۸۰۰.۰۰۰	-----
ساختمان	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	<u>۲.۵۰۰.۰۰۰</u>	<u>۶۸۰.۰۰۰</u>
ح/پرداختنی	۳۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
اسناد پرداختنی	۴۲۰.۰۰۰	۱۸۰.۰۰۰
سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
جمع بدهی و ح.ص.س	<u>۲.۵۰۰.۰۰۰</u>	<u>۶۸۰.۰۰۰</u>

مطلوب است: تهیه ترازنامه تلفیقی در حالت فوق و با روش تئوری شرکت اصلی.

پاسخ:

ترازنامه تلفیقی	تعدیلات		شرکت آسیا	شرکت آریا	شرح
	بس	بد			
۲۶۵.۰۰۰			۵۰.۰۰۰	۲۱۵.۰۰۰	وجه نقد
۲۳۰.۰۰۰	① ۵۰.۰۰۰		۸۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰	ح/دریافتنی
۲۳۰.۰۰۰		② ۳۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	موجودی کالا
----	② ۴۳۵.۰۰۰		----	۴۳۵.۰۰۰	سرمایه گذاری در شرکت آسیا
۸۰۰.۰۰۰			----	۸۰۰.۰۰۰	زمین
۱۰۰.۰۰۰		② ۱۰۰.۰۰۰			سرقفلی
۱.۲۵۰.۰۰۰		② ۵۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰	ساختمان
۲.۸۷۵.۰۰۰			۶۸۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰	جمع دارایی ها
۴۳۰.۰۰۰		① ۵۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۳۸۰.۰۰۰	ح/پرداختنی
۶۰۰.۰۰۰			۱۸۰.۰۰۰	۴۲۰.۰۰۰	اسناد پرداختنی
۱.۰۰۰.۰۰۰		② ۳۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	سهام عادی
۷۰۰.۰۰۰		② ۱۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰	سود انباشته
۱۴۵.۰۰۰	② ۱۴۵.۰۰۰				حقوق اقلیت
۲.۸۷۵.۰۰۰	۶۳۰.۰۰۰	۶۳۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰	۲.۵۰۰.۰۰۰	جمع بدهی و ح.ص.س

ثبت های تلفیقی:

① - حذف حساب های فی مابین

حساب پرداختنی ۵۰.۰۰۰

حساب دریافتنی ۵۰.۰۰۰

② - حذف حساب های سرمایه گذاری

$$435.000 \times 75\% = 326.250 \quad 326.250 \times 25\% = 81.5625 \quad 81.5625 \times 75\% = 61.171875$$

سود انباشته ۱۰۰.۰۰۰

سهام عادی ۳۰۰.۰۰۰

موجودی کالا ۳۰.۰۰۰

ساختمان ۵۰.۰۰۰

سرقفلی ۱۰۰.۰۰۰

سرمایه گذاری در سهام شرکت آسیا ۴۳۵.۰۰۰

حقوق اقلیت ۱۴۵.۰۰۰

مسئله ۱ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

حقوق صاحبان سهام شرکت فارس و کرمان در اول فروردین ۱۳×۳ به شرح زیر می‌باشد: (ارقام به هزار ریال است)

شرکت فارس	شرکت کرمان	
۳.۰۰۰	۱.۶۰۰	سهام عادی ۲۰ ریال
۴۰۰	۸۰۰	صرف سهام
۱.۲۰۰	۶۰۰	سود انباشته
۴.۶۰۰	۳.۰۰۰	جمع ج. ص. س

در دوم فروردین ماه ۱۳×۳ شرکت فارس در ازای کل سهام شرکت کرمان، ۱۵۰.۰۰۰ سهم از سهام خود را به ارزش منصفانه هر سهم ۴۰ ریال منتشر نموده و شرکت کرمان منحل گردید. در همان تاریخ شرکت فارس بابت هزینه‌های ثبت و صدور سهام ۱۰.۰۰۰ ریال و بابت هزینه‌های مستقیم ترکیب ۲۰.۰۰۰ ریال پرداخت نمود.

مطلوب است: تهیه بخش حقوق صاحبان سهام ترازنامه شرکت فارس بلافاصله بعد از ترکیب تجاری در دو فروردین

ماه ۱۳×۳.

مسئله ۲ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

ترازنامه شرکت ری به تاریخ ۱۳×۱/۱۲/۱۹ به شرح زیر است:

ترازنامه	ارزش دفتری	ارزش منصفانه
وجه نقد و مطالبات	۵۰۰.۰۰۰	۴۰۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱.۰۰۰.۰۰۰	۱.۵۰۰.۰۰۰
زمین	۴۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات	۴.۰۰۰.۰۰۰	۳.۵۰۰.۰۰۰
استهلاک انباشته	(۱.۵۰۰.۰۰۰)	
حق اختراع	-----	۱.۳۰۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۴.۴۰۰.۰۰۰	۷.۰۰۰.۰۰۰
ح/ پرداختنی	۸۰۰.۰۰۰	۸۵۰.۰۰۰
سهام عادی	۲.۰۰۰.۰۰۰	-----
صرف سهام	۲۰۰.۰۰۰	-----
سود انباشته	۱.۴۰۰.۰۰۰	-----
جمع بدهی و ح. ص. س	۴.۴۰۰.۰۰۰	-----

مطلوب است: شرکت ورامین در تاریخ ۱۳×۱/۱۲/۲۹ برای خرید دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت ری مبلغ ۶.۷۰۰.۰۰۰

ریال وجه نقد پرداخت کرد. ثبت روزنامه این خرید را در دفاتر شرکت ورامین ارائه نمایید.

مسئله ۳ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

شرکت آلفا تمام دارایی‌های شرکت بتا را تحصیل نمود و در این ارتباط، ۱.۵۰۰.۰۰۰ ریال وجه نقد پرداخت نمود و تعهد نمود که تمامی بدهی‌های این شرکت را قبول کرده و آن را پرداخت نماید. در تاریخ ترکیب تجاری، ترازنامه شرکت بتا و ارزش منصفانه مربوط به صورت زیر تهیه شده است:

اقدام ترازنامه	ارزش دفتری	ارزش منصفانه
نقد و بانک	۱۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰
ح/ دریافتنی (شامل ۳۰.۰۰۰ ریال بدهی شرکت آلفا)	۹۰.۰۰۰	۹۰.۰۰۰
موجودی کالا	۲۰۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰
زمین	۴۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
ساختمان و تجهیزات	۲.۵۰۰.۰۰۰	۱.۶۰۰.۰۰۰
استهلاک انباشته	(۱.۲۰۰.۰۰۰)	
جمع دارایی‌ها	۲.۰۰۰.۰۰۰	۲.۴۰۰.۰۰۰
ح/ پرداختنی و تعهدات	۳۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
بدهی بلندمدت	۸۰۰.۰۰۰	۸۰۰.۰۰۰
جمع بدهی‌ها	۱.۱۰۰.۰۰۰	۱.۱۰۰.۰۰۰
سهم عادی (ارزش اسمی هر سهم ۱ ریال)	۱۰۰.۰۰۰	
صرف سهام	۵۰۰.۰۰۰	
سود انباشته	۳۰۰.۰۰۰	
جمع حقوق صاحبان سهام	۹۰۰.۰۰۰	۱.۳۰۰.۰۰۰
جمع بدهی‌ها و ح.ص.س	۲.۰۰۰.۰۰۰	۲.۴۰۰.۰۰۰

مطلوب است:

- الف- ثبت روزنامه‌ای را که توسط شرکت بتا در تاریخ ترکیب تجاری، در دفاتر روزنامه منعکس می‌شود، انجام دهید.
- ب- ترازنامه شرکت بتا را پس از انعکاس ثبت آلفا در دفاتر روزنامه، تهیه نمایید.

مسئله ۴ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

خلاصه ترازنامه شرکت سهند و سبلان در ۱۳/۳/۱۲/۲۹ همراه با اطلاعات مربوط به ارزش‌های منصفانه آن‌ها به شرح زیر است: (ارقام به هزار ریال)

اقدام ترازنامه	ارزش دفتری	ارزش منصفانه	ارزش دفتری	ارزش منصفانه
نقد	۲۳۰	۲۳۰	۲۰	۲۰
دریافتنی‌ها	۸۰	۸۰	۴۰	۴۰
موجودی‌ها	۲۴۰	۳۰۰	۶۰	۱۰۰
زمین	۹۰	۲۰۰	۶۰	۲۰۰
ساختمان (خالص)	۴۰۰	۶۰۰	۲۰۰	۳۰۰
تجهیزات (خالص)	۳۶۰	۴۹۰	۱۸۰	۳۰۰
جمع دارایی‌ها	۱۴۰۰	۱۹۰۰	۹۲۰	۹۲۰
بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام				
ح/ پرداختنی	۱۸۰	۱۸۰	۶۰	۶۰
سایر بدهی‌ها	۲۰۰	۱۸۰	۱۲۰	۱۴۰
سهم عادی ۱۰ ریالی	۶۰۰	---	۲۰۰	---
صرف سهام	۲۰۰	---	۱۶۰	---
سود انباشته	۲۲۰	---	۶۰	---
جمع	۱.۴۰۰	---	۶۰۰	---

در اول فروردین ۱۳۰۴ شرکت سهند کل سهام در جریان شرکت سبلان را به مبلغ ۶۰۰.۰۰۰ ریال خریداری نمود. شرکت سهند از این بابت ۲۰۰.۰۰۰ ریال وجه نقد و سفته‌ای ۵ ماهه با نرخ ۱۲٪ واگذار نمود. شرکت سبلان نیز منحل گردید.

مطلوب است:

۱- برای نشان دادن آن که چگونه بهای تمام شده‌ی سرمایه گذاری به دارایی‌ها و بدهی‌های قابل شناسایی تخصیص داده می‌شود، جدولی تهیه نمایید.

۲- ترازنامه شرکت سهند را در اول فروردین ماه ۱۳۰۴ بلافاصله پس از ترکیب تجاری تهیه کنید.

مسئله ۵ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

شرکت البرز در تاریخ ۱۳۰۲/۱/۱ برای تحصیل ۱۰۰٪ خالص دارایی‌های شرکت زاگرس از اوراق قرضه بدون وثیق با مبلغ اسمی ۱.۷۴۰.۰۰۰ ریال استفاده کرد. در این تاریخ ارزش منصفانه اوراق قرضه منتشر شده به وسیله شرکت البرز ۱.۶۹۲.۰۰۰ ریال و ترازنامه شرکت زاگرس به شرح زیر بود: (ارقام به ریال)

اقدام ترازنامه	بهای تمام شده	ارزش منصفانه
وجه نقد و مطالبات	۱۶۵.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰
موجودی کالا	۳۱۵.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰
زمین	۱۸۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
ساختمان و تجهیزات	۱.۲۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰
استهلاک انباشته	(۴۵۰.۰۰۰)	-----
سرقفلی	۳۰.۰۰۰	-----
جمع دارایی‌ها	<u>۱.۴۴۰.۰۰۰</u>	<u>۱.۹۵۰.۰۰۰</u>
ح/ پرداختنی	۱۵۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰
سهام عادی	۳۰۰.۰۰۰	-----
صرف سهام	۱۸۰.۰۰۰	-----
سود انباشته	۸۱۰.۰۰۰	-----
جمع بدهی‌ها و ح.ص.س	<u>۱.۴۴۰.۰۰۰</u>	<u>.....</u>

مطلوب است:

الف- ثبت روزنامه‌ی مربوط به شرکت البرز را در تاریخ انجام مبادله ارائه کنید.

مسئله ۶ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

با استفاده از اطلاعات مسئله قبل (شماره ۵ فصل ترکیب تجاری) فرض کنید شرکت جدیدی به نام شرکت کاشان با صدور ۱۲۰۰۰ سهم عادی به ارزش اسمی هر سهم ۵۰ ریال برای سهامداران شرکت تبریز و ۹۰۰۰ سهم عادی به ارزش اسمی هر سهم ۵۰ ریال برای سهامداران شرکت سمنان، تأسیس گردید. هزینه‌های متحمل شده در این راستا، از طریق بدهی‌های معوقه انجام گرفته است.

ارزش منصفانه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت تبریز، تقریباً با ارزش دفتری آن‌ها برابر است، هم چنین تخمین زده می‌شود ارزش منصفانه هر سهم عادی شرکت کاشان ۱۰۰ ریال باشد:

مطلوب است:

الف- انجام ثبت‌های روزنامه، جهت ثبت تلفیقی شرکت تبریز و سمنان با شرکت کاشان، با فرض این که روش حسابداری مورد استفاده روش خرید باشد.

ب- انجام دوباره ثبت‌های قسمت الف با فرض این که روش حسابداری مورد استفاده، روش اتحاد منافع باشد.

مسئله ۷ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

شرکت آبادان در تاریخ ۱۳/۳/۱ برای تحصیل خالص دارایی‌های شرکت اهواز مبلغ ۱۷۸۰۰۰ ریال وجه نقد پرداخت کرد. ترازنامه دو شرکت درست قبل از انجام ترکیب ارائه شده است.

(شرکت اهواز)		(شرکت آبادان)	
ارزش منصفانه	ارزش دفتری	ارزش منصفانه	ارزش دفتری
۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰	وجه نقد
۸۷.۵۰۰	۸۷.۵۰۰	۳۵۰.۰۰۰	ح/ دریافتنی
۱۲۵.۰۰۰	۷۵.۰۰۰	۴۲۵.۰۰۰	موجودی کالا
۱۵۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰	حق اختراع
۳۷۵.۰۰۰	۷۷۵.۰۰۰	۹۵۰.۰۰۰	ساختمان و تجهیزات
-----	(۵۰۰.۰۰۰)	(۴۷۵.۰۰۰)	استهلاک انباشته
۷۸۷.۵۰۰	۵۸۷.۵۰۰	۲۰۵۰.۰۰۰	جمع دارایی‌ها
۱۳۷.۵۰۰	۱۳۷.۵۰۰	۲۱۲.۵۰۰	ح/ پرداختنی
۱۳۷.۵۰۰	۱۳۷.۵۰۰	۳۷۵.۰۰۰	اسناد پرداختنی
			سهم عادی
		۵۰۰.۰۰۰	ارزش اسمی ۱۰ ریال
۴۵.۰۰۰			ارزش اسمی ۶ ریال
۲۵.۰۰۰		۴۰۰.۰۰۰	صرف سهام
۸۰.۰۰۰		۵۶۲.۵۰۰	سود انباشته
۵۸۷.۵۰۰		۲۰۵۰.۰۰۰	جمع بدهی و ح. ص. س

مطلوب است:

الف- ثبت روزنامه مربوط به شرکت آبادان را در زمان خرید خالص دارایی‌های شرکت اهواز ارائه دهید.

ب- ترازنامه شرکت آبادان را بلافاصله بعد از تحصیل تهیه کنید.

مسئله ۸ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

در تاریخ ۱۳۴۱/۲/۱۳ شرکت خراسان، با صدور تعداد ۸۰۰۰ سهم، کل سهام صادره شرکت مازندران را تحصیل نمود. در این تاریخ تراز آزمایشی هر دو شرکت، همراه با اطلاعات مربوطه به صورت زیر می‌باشد: (ارقام به ریال).

ارزش دفتری	ارزش منصفانه	شرکت خراسان	شرکت مازندران	شرکت مازندران
اقلام ترازنامه				
وجه نقد		۳۰۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
ح/ دریافتنی		۲۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
موجودی کالا		۱۵۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
زمین			۱۰۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰
تجهیزات (پس از کسر اس.ا)		۶۰۰.۰۰۰	۵۲۰.۰۰۰	۵۵۰.۰۰۰
حق اختراع		۹۵۰.۰۰۰		
جمع دارایی‌ها		۲.۲۰۰.۰۰۰	۸۵۰.۰۰۰	
ح/ پرداختنی		۱۰۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
سهام عادی				
شرکت خراسان (ارزش اسمی ۵۰ ریال)		۶۰۰.۰۰۰		
شرکت مازندران (ارزش اسمی ۱۰ ریال)			۲۵۰.۰۰۰	
صرف سهام عادی			۲۰۰.۰۰۰	
سود انباشته		۱.۵۰۰.۰۰۰	۳۵۰.۰۰۰	
جمع بدهی و ح. ص. س		۲.۲۰۰.۰۰۰	۸۵۰.۰۰۰	

سهام عادی شرکت خراسان به طور منظم در بازار سهام مبادله می‌شود و ارزش هر سهم این شرکت در تاریخ تحصیل شرکت در تاریخ تحصیل شرکت مازندران ۱۳۰ ریال بوده است.

مطلوب است: انجام ثبت‌های روزنامه دفاتر شرکت خراسان، در صورتی که شرکت مازندران منحل شده و روش حسابداری مورد استفاده، روش خرید باشد.

مسئله ۹ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

در تاریخ ۱۳۴۱/۲/۱۳ شرکت شوش، با صدور تعداد ۷۰۰۰ سهم، کل سهام صادره شرکت ماهان را تحصیل نمود. در این تاریخ تراز آزمایشی هر دو شرکت، همراه با اطلاعات مربوطه به صورت زیر می‌باشد: (ارقام به ریال).

ارزش دفتری	ارزش منصفانه	شرکت شوش	شرکت ماهان	شرکت ماهان
اقلام ترازنامه				
وجه نقد		۳۰۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
ح/ دریافتنی		۲۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
موجودی کالا		۱۵۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۱۱۰.۰۰۰
زمین			۸۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰
تجهیزات (پس از کسر اس.ا)		۶۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	۳۹۰.۰۰۰
حق اختراع		۹۵۰.۰۰۰		
جمع دارایی‌ها		۲.۲۰۰.۰۰۰	۶۳۰.۰۰۰	
ح/ پرداختنی		۱۰۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
سهام عادی				
شرکت شوش (ارزش اسمی ۵۰ ریال)		۶۰۰.۰۰۰		
شرکت ماهان (ارزش اسمی ۱۰ ریال)			۱۰۰.۰۰۰	
صرف سهام عادی			۲۰۰.۰۰۰	
سود انباشته		۱.۵۰۰.۰۰۰	۲۸۰.۰۰۰	
جمع بدهی و ح. ص. س		۲.۲۰۰.۰۰۰	۶۳۰.۰۰۰	

سهام عادی شرکت شوش به طور منظم در بازار سهام مبادله می‌شود و ارزش هر سهم این شرکت در تاریخ تحصیل شرکت در تاریخ تحصیل شرکت ماهان ۱۵۰ ریال بوده است.

مطلوب است: انجام ثبت‌های روزنامه دفاتر شرکت شوش، در صورتی که شرکت ماهان منحل شده و روش حسابداری مورد استفاده، روش خرید باشد.

مسئله ۱۰ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

در تاریخ ۱۳/۴/۱۳۰۴ شرکت تبریز، با صدور تعداد ۸۰۰۰ سهم، کل سهام صادره شرکت سمنان را تحصیل نمود. علاوه بر آن در راستای تحصیل این شرکت، هزینه‌های زیر را نیز متحمل شده است:

- حق الزحمه کارگزار قانونی (کمسیون) ۱۵۰.۰۰۰ ریال
 - حق الزحمه حسابرسان برای حسابرسی قبل از تملیک ۳۰۰.۰۰۰ ریال
 - حق الزحمه قانونی جهت بستن قرارداد ترکیب دو شرکت ۴۰۰.۰۰۰ ریال
 - حق الزحمه قانونی و حسابداری برای ثبت در کمسیون بورس و اوراق بهادار ۵۰۰.۰۰۰ ریال
 - هزینه‌های صدور گواهینامه سهام برای سهامداران شرکت سمنان ۸۰۰.۰۰۰ ریال
- تراز آزمایشی هر دو شرکت، همراه با اطلاعات مربوطه به صورت زیر می‌باشد: (ارقام به ریال).

(ارزش دفتری)		(ارزش منصفانه)	
اقدام ترازنامه	شرکت تبریز	شرکت سمنان	شرکت سمنان
وجه نقد	۴۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
ح/ دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۵۰.۰۰۰	۹۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
زمین	۵۰.۰۰۰	۱۱۰.۰۰۰	۱۳۵.۰۰۰
تجهیزات (پس از کسر اس.ا)	۳۰۰.۰۰۰	۲۲۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰
سرمایه گذاری بلند مدت	۳۰۰.۰۰۰	۱۲۵.۰۰۰	۱۳۰.۰۰۰
حق اختراع	۲۴۲.۰۰۰	-----	-----
جمع دارایی‌ها	۱.۴۴۲.۰۰۰	۷۹۵.۰۰۰	-----
ح/ پرداختنی	۱۷۵.۰۰۰	۱۱۵.۰۰۰	۱۱۵.۰۰۰
سهام عادی			
شرکت تبریز (ارزش اسمی ۵۰ ریال)	۴۰۰.۰۰۰		
شرکت سمنان (ارزش اسمی ۱۰ ریال)		۱۰۰.۰۰۰	
صرف سهام عادی	۲۰۰.۰۰۰		
سود انباشته	۶۶۷.۰۰۰	۵۸۰.۰۰۰	
جمع بدهی و ح. ص. س	۱.۴۴۲.۰۰۰	۷۹۵.۰۰۰	

مطلوب است:

- الف- انجام ثبت‌های روزنامه ادغام شرکت سمنان در شرکت تبریز، با فرض اینکه روش حسابداری مورد استفاده روش خرید باشد. (ثبت‌های هزینه‌های پرداخت شده در راستای تحصیل شرکت سمنان را نیز انجام دهید)
- ب- انجام دوباره ثبت‌های قسمت الف با فرض این که روش حسابداری مورد استفاده، روش اتحاد منافع باشد.

مسئله ۱۱ کتاب (فصل اول - ترکیب تجاری)

تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹ شرکت بهمن ۱۰۰٪ سهام صادره شرکت اسفند را با صدور ۱۰.۰۰۰ سهم تحصیل کرد. همه شرایط برای بکارگیری روش اتحاد منافع وجود دارد و در ضمن شرکت اسفند منحل می‌شود و با شرکت بهمن ادغام می‌شود. تراز آزمایشی به تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹ برای شرکت‌های یاد شده به شرح زیر می‌باشد: (ارقام به ریال)

اقلام ترازنامه	بهای تمام شده	ارزش منصفانه
وجه نقد	۳۵۰.۰۰۰	۱۶۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۰۰.۰۰۰	۳۰.۰۰۰
زمین		۵۰.۰۰۰
ساختمان (پس از کسر استهلاک انباشته)		۲۰۰.۰۰۰
تجهیزات (پس از کسر استهلاک انباشته)	۷۰۰.۰۰۰	۵۵۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری بلند مدت در اوراق بهادار	۸۰۸.۸۰۰	
هزینه‌ها	۸۶۰.۰۰۰	۴۰۰.۰۰۰
جمع	۲.۸۱۸.۸۰۰	۱.۳۹۰.۰۰۰
ح/ پرداختنی	۲۱۶.۸۰۰	۹۰.۰۰۰
اوراق قرضه پرداختنی	۴۰۰.۰۰۰	
صرف قرضه پرداختنی	۲.۰۰۰	
سهام عادی (ارزش اسمی ۵ ریال، ۱۰ ریال)	۲۰۰.۰۰۰	۴۰۰.۰۰۰
صرف سهام	۴۰۰.۰۰۰	-----
فروش	۱.۰۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۶۰۰.۰۰۰	۴۰۰.۰۰۰
جمع بدهی‌ها و ح.ص.س	۲.۸۱۸.۸۰۰	۱.۳۹۰.۰۰۰

مطلوب است:

الف- انجام ثبت‌های روزنامه جهت ترکیب شرکت‌های بهمن و اسفند.

ب- تهیه ترازنامه شرکت بهمن به تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹، پس از این که ثبت‌های قسمت الف در دفاتر شرکت بهمن منعکس گردید..

مسئله ۱ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

در تاریخ ۱۳/۲/۱۱ شرکت آلفا، ۸۰٪ از منافع شرکت بتا را به مبلغ ۲۱۰.۰۰۰ ریال خریداری کرده است. در این تاریخ ارزش منصفانه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت بتا با ارزش دفتری آن‌ها برابر بوده است. ترازنامه شرکت بتا در این تاریخ به شرح زیر می‌باشد: (ارقام به ریال)

دارایی‌ها	
وجه نقد	۷۵.۰۰۰
حساب‌های دریافتنی	۴۵.۰۰۰
موجودی کالا	۳۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت در اوراق بهادار	۶۰.۰۰۰
اموال و تجهیزات (خالص از استهلاک انباشته)	۳۶۰.۰۰۰
زمین	۱۸۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	<u>۷۵۰.۰۰۰</u>
بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام	
بدهی‌ها	۱۵۰.۰۰۰
سهام عادی	۱۵۰.۰۰۰
سود انباشته	۴۵۰.۰۰۰
جمع بدهی‌ها و ح.ص.س	<u>۷۵۰.۰۰۰</u>

مطلوب است: انجام ثبت‌های حذفی کاربرد در ۱۳/۲/۱۱ (نحوه تخصیص مازاد را نشان دهید).

مسئله ۲ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

شرکت کارون در تاریخ ۱۳/۵/۱۱ به تعداد ۷۵٪ سهام شرکت اهواز را خریداری نمود. ترازنامه شرکت اهواز در تاریخ تحصیل ماشین‌آلاتی به ارزش دفتری ۲۴۰.۰۰۰ ریال و ارزش منصفانه‌ی ۲۹۰.۰۰۰ ریال گزارش کرد. با فرض آن که ماشین‌آلات شرکت کارون دارای ارزش دفتری ۳۰۰.۰۰۰ و منصفانه ۳۵۰.۰۰۰ ریال باشد:

مطلوب است:

طبق هر یک از نظریه‌های زیر ماشین‌آلات در صورت‌های مالی تلفیقی به چه مبلغی گزارش می‌شود؟

الف- نظریه مالکیت انفرادی

ب- نظریه واحد اقتصادی

ج- نظریه شرکت اصلی

د- استاندارد ایران.

مسئله ۳ کتاب (فصل صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

شرکت آبادان در تاریخ ۱۳۳۲/۱/۱ به تعداد ۷۵٪ سهام شرکت خرمشهر را به مبلغ ۲۵۰.۰۰۰ ریال خریداری کرد. ترازنامه خلاصه شده دو شرکت به تاریخ سرمایه‌گذاری به شرح زیر است:

شرکت آبادان		شرکت خرمشهر	
		ارزش دفتری	ارزش منصفانه
موجودی کالا	۳۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
زمین	۴۰۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	۲۱۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۷۰۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰	۳۱۰.۰۰۰
سهام عادی	۳۸۰.۰۰۰	۹۰.۰۰۰	
سود انباشته	۳۲۰.۰۰۰	۱۴۰.۰۰۰	
جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام	۷۰۰.۰۰۰	۲۳۰.۰۰۰	
مطلوب است:			

مانده موجودی کالا، زمین و سرقفلی در صورت‌های مالی تلفیقی بر اساس هر یک از نظریه‌های زیر چه مبلغی گزارش می‌شود:

الف- نظریه مالکیت انفرادی

ب- نظریه شرکت اصلی

ج- نظریه واحد اقتصادی

د- استاندارد ایران.

نظریه مالکیت انفرادی

این تئوری فرض می‌نماید که هدف نهایی صورت‌های مالی تلفیقی، تهیه گزارشی برای سهامداران شرکت اصلی است. این مالکان به عنوان اصلی‌ترین ذینفعان در حسابداری منابع شرکت اصلی قلمداد می‌شوند. در این نظریه:

- ۱- اکنون توجه شرکت اصلی می‌باشد
- ۲- مبلغی که شرکت اصلی مازاد بر ارزش منصفانه سهم خود از خالص دارایی‌های قابل شناسایی فرعی پرداخت نموده به عنوان سرقفلی در ترازنامه تلفیقی گزارش می‌شود.
- ۳- بخش از بدهی‌ها و دارایی‌های قابل شناسایی شرکت فرعی که قابل تخصیص به حقوق اقلیت است در صورت‌های مالی تلفیقی منعکس نمی‌شود.
- ۴- برای تهیه صورت سود و زیان تلفیقی تنها سهم شرکت اصلی از تک تک درآمدها و هزینه‌های شرکت فرعی با درآمدهای و هزینه‌های شرکت اصلی ترکیب می‌شود.

نظریه شخصیت واحد اقتصادی

مطابق این نظریه کل دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت فرعی و سرقفلی تلفیقی به ارزش منصفانه در زمان ترکیب صرف نظر از میزان مالکیت شرکت اصلی در ترازنامه تلفیقی منعکس می‌شود. ارزش ضمنی برآبر است با تقسیم سرمایه‌گذاری بر درصد مالکیت شرکت اصلی که شرایط زیر برای این نظریه وجود دارد:

- ۱- انعکاس ارزش منصفانه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت فرعی بر مبنای ۱۰۰٪ صورت می‌گیرد.
- ۲- تفاوت بین ارزش ضمنی شرکت فرعی و ارزش منصفانه خالص دارایی‌های آن به عنوان سرقفلی تلفیقی تلقی می‌گردد.
- ۳- حقوق اقلیت بر مبنای درصدی از ارزش ضمنی شرکت فرعی در تاریخ تحصیل محاسبه می‌شود.
- ۴- حقوق اقلیت در ترازنامه تلفیقی در بخش ج. ص. س گزارش می‌شود.

نظریه شرکت اصلی

در این نظریه شرایط زیر قرار دارد:

- ۱- کل ارزش دفتری دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت فرعی در صورت‌های مالی تلفیقی منعکس می‌شود.
- ۲- صرفاً شرکت مادر از تفاوت ارزش منصفانه در صورت‌های مالی تلفیقی منعکس می‌شود.
- ۳- حقوق اقلیت بر مبنای ارزش دفتری خالص دارایی‌های فرعی محاسبه و در حد فاصل بدهی‌ها و ج. ص. س منعکس می‌شود.
- ۴- سرقفلی در این روش از تفاوت بهای سرمایه‌گذاری با سهم شرکت اصلی از خالص دارایی‌های شرکت فرعی بر مبنای ارزش منصفانه محاسبه می‌شود.

نظریه استاندارد حسابداری ایران

شرایط زیر در این نظریه وجود دارد:

- ۱- انعکاس ارزش منصفانه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت فرعی بر مبنای ۱۰۰٪ صورت می‌گیرد.
- ۲- تفاوت بین بهای تمام شده سرمایه‌گذاری و سهم شرکت اصلی از ارزش منصفانه خالص دارایی‌های فرعی، سرقفلی تلفیقی نام داشته و متعلق به شرکت اصلی می‌باشد.
- ۳- حقوق اقلیت بر اساس ارزش منصفانه خالص دارایی‌های شرکت فرعی محاسبه می‌شود.
- ۴- حقوق اقلیت در ترازنامه تلفیقی در بخش ج. ص. س، جدا از ج. ص. س واحد تجاری اصلی طبقه‌بندی می‌شود.

بدهی‌های احتمالی که در دفاتر شرکت فرعی وجود دارد

چنانچه شرکت فرعی در تاریخ تملک، بدهی‌های احتمالی داشته باشد لازم است در یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی تلفیقی افشا شود. چنانچه در دوره‌های بعد این بدهی به بدهی قطعی یا برآوردی تبدیل شود لازم است صورت‌های مالی تلفیقی عطف به ماسبق شده و تعدیلات لازم انجام گیرد.

سود سهام اعلام و پرداخت نشده (شرکت فرعی) سنوات قبل که قرار است امسال پرداخت گردد:
ممکن است شرکت فرعی یک مقدار سودهای امسال و مقداری هم از سودهای سالهای گذشته را توزیع نماید اگر فرض ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال از محل سود سال جاری و ۵۰۰.۰۰۰ ریال از محل سود انباشته سنوات قبل باشد ثبت زیر لحاظ می‌گردد:

ثبت در دفاتر شرکت اصلی:

سود سهام دریافتی	۱.۵۰۰.۰۰۰	(دریافت سود از محل سود جاری)
		۵۰۰.۰۰۰
		۱.۰۰۰.۰۰۰
		سرمایه‌گذاری در سهام شرکت فرعی الف
		درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری

رویه‌های حسابداری شرکت‌های اصلی و فرعی

صورت‌های مالی تلفیقی که با اهمیت باشد باید بر اساس رویه حسابداری شرکت اصلی صورت گرفته و در دوره‌های مالی شرکت اصلی و فرعی می‌بایست فاصله بین این دوره مالی سه ماهه یا کمتر باشد اشکالی ایجاد نکرده و از صورت‌های مالی شرکت فرعی استفاده می‌نماییم. در رویدادهای مالی با اهمیت در این فاصله باید شناسایی شود.

مالکیت بخشی از سهام شرکت اصلی توسط شرکت فرعی

چنانچه بخشی از سهام واحد تجاری اصلی در مالکیت واحد تجاری فرعی باشد، این سهام باید به بهای تمام شده تحت عنوان سهام واحد تجاری اصلی در مالکیت واحد تجاری فرعی به شکل یک رقم کاهنده، جزو ح. ص. س واحد تجاری اصلی در ترازنامه تلفیقی منظور شود.

مسئله ۴ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

در تاریخ ۱۳/۳/۱۴۰۱ شرکت گاما، ۸۰٪ از سهام شرکت سیگما را خریداری کرده است. در آن تاریخ ارزش منصفانه و ارزش دفتری دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت سیگما با هم برابر بوده‌اند. ترازنامه تلفیقی تهیه شده در آن تاریخ به شرح زیر می‌باشد:

دارایی‌ها	
دارایی‌های جاری	۳۰۰.۰۰۰
دارایی‌های ثابت مشهود (خالص از استهلاک انباشته)	۷۵۰.۰۰۰
سرقفلی تلفیقی	۳۷۵.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۱.۴۲۵.۰۰۰
بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام	
بدهی‌های جاری	۲۲۵.۰۰۰
سهام عادی	۳۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۷۵۰.۰۰۰
حقوق اقلیت	۱۵۰.۰۰۰
جمع بدهی‌ها و ح.ص.س	۱.۴۲۵.۰۰۰

مطلوب است: محاسبه موارد زیر:

الف- سهام عادی شرکت گاما

ب- سود انباشته شرکت گاما

ج- خالص دارایی‌های قابل شناسایی شرکت سیگما به ارزش دفتری

د- بهای پرداختی شرکت گاما بابت سرمایه‌گذاری ۸۰٪ در شرکت سیگما.

مسئله ۵ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

در تاریخ ۱۳/۲/۱۴۰۱ شرکت اردیبهشت، ۸۰٪ از سهام شرکت بهمن را به مبلغ ۸۵۲.۰۰۰ ریال خریداری کرد. در آن تاریخ دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت بهمن دارای ارزش دفتری و ارزش منصفانه به شرح زیر بوده است:

شرح	شرکت اردیبهشت	شرکت بهمن	شرکت بهمن
وجه نقد	۲۵۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
ح/ دریافتنی	۲۰۰.۰۰۰	۱۳۰.۰۰۰	۱۳۰.۰۰۰
موجودی کالا	۱۴۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰	۹۰.۰۰۰
زمین		۶۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
تجهیزات (خالص از کسر اس.ا)	۷۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت بهمن	۸۵۲.۰۰۰		
جمع	۲.۲۴۲.۰۰۰	۸۷۰.۰۰۰	
ح/ پرداختنی	۱۵۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
سهام عادی	۷۰۰.۰۰۰	۲۵۰.۰۰۰	
صرف سهام		۱۵۰.۰۰۰	
سود انباشته	۱.۳۹۲.۰۰۰	۳۹۰.۰۰۰	
جمع	۲.۲۴۲.۰۰۰	۸۷۰.۰۰۰	

مطلوب است: تهیه ثبت‌های حذف کاربرگ برای شرکت اردیبهشت در ۱۳/۲/۱۴۰۱ با استفاده از:

الف- نظریه شرکت اصلی

ب- نظریه واحد اقتصادی

ج- نظریه مالکیت انفرادی

د- استاندارد ایران.

مسئله ۶ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

در تاریخ ۱۳/۳/۱۴۰۱ شرکت گام، ۸۰٪ از سهام شرکت بام را خریداری کرده است. در آن تاریخ ارزش منصفانه و ارزش دفتری دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت سیگما با هم برابر بوده‌اند. ترازنامه تلفیقی تهیه شده در آن تاریخ به شرح زیر می‌باشد:

دارایی‌ها	بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام
دارایی‌های جاری	۳۰۰.۰۰۰
دارایی‌های ثابت مشهود (خالص از استهلاک انباشته)	۴۵۰.۰۰۰
سرقفلی تلفیقی	۲۰۰.۰۰۰
جمع دارایی‌ها	۹۵۰.۰۰۰
بدهی‌های جاری	۱۱۰.۰۰۰
سهام عادی	۲۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۵۰۰.۰۰۰
حقوق اقلیت	۱۴۰.۰۰۰
جمع بدهی‌ها و ح.ص.س	۹۵۰.۰۰۰

مطلوب است: محاسبه موارد زیر:

الف- سهام عادی شرکت گام

ب- سود انباشته شرکت گام

ج- خالص دارایی‌های قابل شناسایی شرکت بام به ارزش منصفانه

د- بهای پرداختی شرکت خرداد بابت سرمایه‌گذاری ۸۰٪ در شرکت بام.

مسئله ۷ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

در تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹ شرکت شرق، ۸۰٪ از سهام عادی در جریان شرکت غرب را به بهای تمام شده ۳۲۰.۰۰۰ ریال تحصیل نمود. اطلاعات انتخابی شرکت غرب از تاریخ تحصیل به شرح زیر است:

شرح	ارزش دفتری	ارزش منصفانه	عمر باقی مانده
موجودی کالا	۲۲۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰	۶ ماه
زمین	۲۰۰.۰۰۰	۱۳۰.۰۰۰	نا مشخص
ساختمان	۴۱۰.۰۰۰	۳۱۰.۰۰۰	۲۰ سال
بدهی‌های بلند مدت	۳۰۰.۰۰۰	۲۶۰.۰۰۰	۴ سال

صورت‌های مالی هر شرکت برای سال مالی منتهی به ۱۳/۱۲/۲۹ بلافاصله بعد از تاریخ تحصیل به شرح زیر است:
صورت سود و زیان (۱۳×۱)

شرکت شرق	شرکت غرب	
۳۲۰.۰۰۰	۳۰.۰۰۰	نقد
۳۶۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	ح/ دریافتنی (خالص)
۸۰۰.۰۰۰	۲۲۰.۰۰۰	موجودی کالا
۳۲۰.۰۰۰	-----	سرمایه‌گذاری در غرب
۵۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	زمین
۲.۶۰۰.۰۰۰	۵۵۳.۰۰۰	ساختمان و تجهیزات
(۴۰۰.۰۰۰)	(۵۳.۰۰۰)	استهلاک انباشته
۴.۵۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰	جمع دارایی‌ها
۸۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰	ح/ پرداختنی
۲.۱۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰	بدهی‌های بلند مدت
۲۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	سهام عادی
۴۸۰.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰	صرف سهام
۱.۱۰۰.۰۰۰	۲۵۰.۰۰۰	سود انباشته
۴.۵۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰	جمع بدهی‌ها و ح. ص. س

مطلوب است:

- ۱- تجزیه و تحلیل حساب سرمایه‌گذاری به وسیله‌ی اجزای اساسی در تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹ (ابتدا حساب سرمایه‌گذاری را به دو بخش ارزش دفتری و مازاد آن تفکیک کنید).
- ۲- تهیه ثبت‌های تلفیقی مورد نیاز در تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹
- ۳- تهیه کاربرگ تلفیقی در تاریخ ۱۳/۱۲/۲۹
- ۴- شرکت اصلی چه مبلغی را بابت سود باید به سهامداران گزارش کند؟

مسئله ۸ کتاب (فصل دوم - صورت‌های مالی در تاریخ تحصیل)

در تاریخ ۱۳/۷/۱ شرکت بهار، ۱۰۰٪ از سهام عادی صادره شرکت آذر را به مبلغ ۲۳۰.۰۰۰ ریال به صورت نقدی خریداری کرده است. در آن تاریخ ارزش دفتری دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت آذر با ارزش منصفانه آن تقریباً برابر بوده است. ترازنامه این شرکت‌ها در تاریخ بالا به شرح زیر می‌باشد:

شرح	شرکت بهار	شرکت آذر
نقد	۴۰۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
ح/ دریافتنی	۳۰۰.۰۰۰	۷۰.۰۰۰
موجودی کالا	۲۵۰.۰۰۰	۶۰.۰۰۰
زمین	۱۲۵.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
تجهیزات (خالص از استهلاک انباشته)	۶۲۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت آذر	۲۳۰.۰۰۰	-----
جمع	۱.۹۲۵.۰۰۰	۳۶۰.۰۰۰
ح/ پرداختنی	۳۰۰.۰۰۰	۴۰.۰۰۰
سهام عادی	۵۰۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰
صرف سهام	۲۰۰.۰۰۰	
سود انباشته	۹۲۵.۰۰۰	۱۷۰.۰۰۰
جمع	۱.۹۲۵.۰۰۰	۳۶۰.۰۰۰

مطلوب است:

۱- تهیه جدولی جهت محاسبه سرقفلی تلفیقی

۲- تهیه کاربرگ تلفیقی

فصل سوم

تلفیق بعد از تاریخ تحصیل

تلفیق بعد از تاریخ تحصیل در دو زمان تهیه می‌گردد:

- ۱- زمان تحصیل و سرمایه‌گذاری ← فقط ترازنامه تلفیقی
- ۲- بعد از زمان تحصیل و سرمایه‌گذاری ← هم ترازنامه و هم سایر صورت‌های مالی دیگر تهیه می‌گردد.

روش نگهداری حساب سرمایه‌گذاری

زمان خرید سرمایه‌گذاری به قیمت خرید و بهای تمام شده تهیه می‌شود ولی پس از آن به روش‌های زیر نگهداری می‌گردد:

- ۱- روش بهای تمام شده
- ۲- روش ارزش ویژه کامل
- ۳- روش ارزش ویژه ناقص

- زمانی که سود سهام مصوب می‌گردد، پرداخت آن به روش بهای تمام شده است و فقط زمان تصویب سود سهام، درآمد شناسایی می‌گردد.
- در روش ارزش ویژه کامل در پایان سال مالی بدلیل شناسایی سود خالص سهم خودمان را از سود ثبت می‌نماییم. در این روش موجودی کالا و ساختمان دارایی‌های استهلاک‌پذیر، پایان سال ثبت اصلاحی صورت می‌گیرد.
- در روش ارزش ویژه ناقص بعضی از ثبت‌های روش ویژه کامل را دارد و بعضی از آن‌ها را هم ندارد.
- در روش بهای تمام شده زمانی درآمد شناسایی می‌شود که سود سهام مصوب می‌شود. این روش فقط در شرکت اصلی ثبت شده و در کاربرگ این ثبت‌ها را نداریم. زمانی که کاهش ارزش دارایی را داشته باشیم بهای تمام شده تغییر می‌کند و در غیر این صورت هیچ وقت بهای تمام شده در این روش تغییر پیدا نمی‌کند.

مثال: (روش ارزش ویژه کامل)

شرکت سارا ۷۰٪ از سهام دارای حق رای شرکت سحر را در ابتدای سال ۱۴۰۱ به مبلغ ۲۰۱۰۰.۰۰۰ ریال خریداری می‌کند. در تاریخ خرید سرمایه‌گذاری موجودی کالا و تجهیزات تولیدی شرکت سحر ۲۰۰۰ ریال و ۳۰.۰۰۰ ریال بیشتر از ارزش دفتری و زمین آن ۵.۰۰۰ ریال کمتر از ارزش دفتری آن بوده است. باقی‌مانده عمر تجهیزات ۵ سال است و شرکت سارا قصد دارد سرقفلی را ۱۰ ساله مستهلک نماید. سود سهام دریافتی در دفاتر شرکت سارا مربوط به سرمایه‌گذاری در سحر است. صورت‌های مالی هر دو شرکت به تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ در ادامه ارائه گردیده است. با توجه به اطلاعات ارائه شده صورت‌های مالی تلفیقی را به کمک تئوری شرکت اصلی و روش ویژه کامل تهیه نمایید.

پاسخ:

شرح	سارا	سحر	تعدیلات		سهم اقلیت	صورتهای مالی تلفیقی
			بد	بس		
صورت سود و زیان:						
فروش	۴.۱۴۰.۰۰۰	۱.۸۰۰.۰۰۰				۵.۹۴۰.۰۰۰
ب. ت. ک. ف	(۲.۵۰۰.۰۰۰)	(۷۰۰.۰۰۰)	{ ③ ۱۴۰.۰۰۰ ⑤ ۴.۲۰۰			(۳.۲۰۵.۶۰۰)
سود ناخالص	۱.۶۴۰.۰۰۰	۱.۱۰۰.۰۰۰	۵.۶۰۰			۲.۷۳۴.۴۰۰
هزینه عملیاتی	(۶۰۰.۰۰۰)	(۵۰۰.۰۰۰)	⑥ ۱۸.۴۱۰			(۱.۱۱۸.۴۱۰)
سود عملیاتی	۱.۰۴۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰				۱.۶۱۵.۹۹۰
سایر درآمدها و هزینه‌ها:						
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	*** ۲۵۹.۴۹۰	—	② ۲۵۹.۴۹۰			—
هزینه‌های مالی	(۵۰۰.۰۰۰)	(۶۰۰.۰۰۰)				(۱۱۰.۰۰۰)
سود خالص قبل از مالیات	۱.۲۴۹.۴۹۰	۵۴۰.۰۰۰				۱.۵۰۵.۹۹۰
مالیات (۲۵٪)	(۲۴۷.۵۰۰)	(۱۳۵.۰۰۰)				(۳۸۲.۵۰۰)
سود ناخالص (نقل به پایین)	۱.۰۰۱.۹۹۰	۴۰۵.۰۰۰				۱.۱۲۳.۴۹۰
صورت گردش سود و زیان						
انباشته:						
سود انباشته ابتدای دوره	۴.۱۱۰.۵۱۰	۸۱۰.۰۰۰	③ ۵۶۷.۰۰۰	۲۴۳.۰۰۰		۴.۱۱۰.۵۱۰
سود خالص (نقل از بالا)	۱.۰۰۱.۹۹۰	۴۰۵.۰۰۰		۱۲۱.۵۰۰		۱.۰۰۰.۹۹۰
سود تقسیمی	(۳۵۰.۰۰۰)	(۲۰۰.۰۰۰)		② ۱۴۰.۰۰۰ ۶۰.۰۰۰		(۳۵۰.۰۰۰)
سود انباشته پایان دوره	۴.۷۶۲.۵۰۰	۱.۰۱۵.۰۰۰				۴.۷۶۲.۵۰۰
ترازنامه:						
وجه نقد	۱.۱۲۵.۵۱۰	۴۰۰.۰۰۰		① ۱۴۰.۰۰۰		۱.۵۲۵.۵۱۰
سود سهام دریافتی	۱۴۰.۰۰۰	—				
موجودی کالا	۸۲۵.۰۰۰	۲۸۰.۰۰۰				
سرمایه‌گذاری در شرکت سحر	۲.۲۱۹.۴۹۰	—		{ ② ۱۱۹.۴۹۰ ③ ۲.۱۰۰.۰۰۰		
ساختمان (خالص)	۳.۰۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰				
تجهیزات (خالص)	۳.۵۰۰.۰۰۰	۸۲۰.۰۰۰	③ ۲۱.۰۰۰	⑤ ۴.۲۰۰		۴.۳۳۶.۸۰۰
زمین	۲.۲۶۰.۰۰۰	۱.۱۰۰.۰۰۰		③ ۳.۵۰۰		۳.۳۶۳.۵۰۰
سرقفلی			③ ۱۸۴.۱۰۰	⑥ ۱۸.۴۱۰		۱۶۵.۶۹۰
جمع دارایی‌ها	۱۳.۰۷۰.۰۰۰	۳.۶۰۰.۰۰۰				۱۴.۴۸۹.۵۰۰
بدهی‌های جاری	۱.۳۰۷.۵۰۰	۶۸۵.۰۰۰	① ۱۴۰.۰۰۰			۱.۸۵۲.۰۰۰
حقوق اقلیت				④ ۸۷۴.۵۰۰		۸۷۴.۵۰۰
سهام عادی	۴.۰۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰		{ ③ ۷۰۰.۰۰۰ ④ ۳۰۰.۰۰۰		۴.۰۰۰.۰۰۰
صرف سهام عادی	۳.۰۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰		{ ③ ۶۳۰.۰۰۰ ④ ۲۷۰.۰۰۰		۳.۰۰۰.۰۰۰
سود انباشته نقل از بالا	۴.۷۶۲.۵۰۰	۱.۰۱۵.۰۰۰		④ ۳۰۴.۵۰۰ * ۷۱۰.۵۰۰		۴.۷۶۲.۵۰۰
جمع بدهی و ح.ص.س	۱۳.۰۷۰.۰۰۰	۳.۶۰۰.۰۰۰		۳.۴۰۰.۱۰۰		۱۴.۴۸۹.۵۰۰
* ۱.۴۰۰ + ۴.۲۰۰ + ۱۸.۴۱۰ + ۲۵۹.۴۹۰ + ۵۶۷.۰۰۰ - (۱۴۰.۰۰۰) = ۷۱۰.۵۰۰						

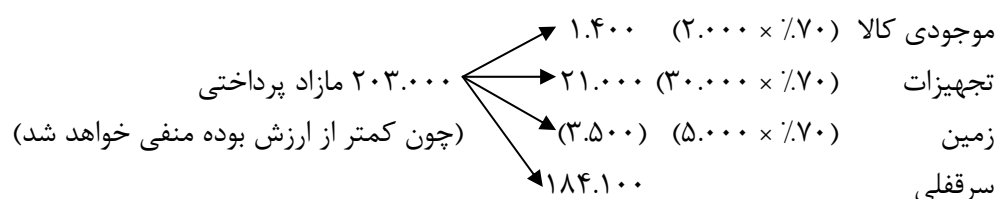
محاسبات: ابتدا باید سرقفلی را محاسبه می‌نماییم. (همیشه تاریخ خرید سرمایه‌گذاری را در نظر می‌گیریم)
سرقفلی:

حقوق صاحبان سهام در زمان خرید سرمایه‌گذاری:

۱.۰۰۰.۰۰۰	سهام عادی
۹۰۰.۰۰۰	صرف سهام عادی
۸۱۰.۰۰۰	سود انباشته (ابتدای دوره)
۲.۷۱۰.۰۰۰	

سهام اصلی از ح. ص. س شرکت فرعی در زمان خرید $۱.۸۹۷.۰۰۰ = ۲.۷۱۰.۰۰۰ \times ۷۰\%$

مازاد پرداختی $۲۰۳.۰۰۰ = ۲.۷۱۰.۰۰۰ - ۱.۸۹۷.۰۰۰$

ثبت‌های دفتر شرکت اصلی:

- ① سرمایه‌گذاری در سهام شرکت سحر $۲.۷۱۰.۰۰۰$
 وجه نقد $۲.۷۱۰.۰۰۰$
- ② سرمایه‌گذاری در سهام شرکت سحر ۲۸۳.۵۰۰
 درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۲۸۳.۵۰۰
- ③ سود سهام دریافتی ۱۴۰.۰۰۰
 سرمایه‌گذاری در شرکت سحر ۱۴۰.۰۰۰
- ④ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۱.۴۰۰
 سرمایه‌گذاری در شرکت سحر ۱.۴۰۰
- ⑤ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۴.۲۰۰
 سرمایه‌گذاری در شرکت سحر ۴.۲۰۰
- ⑥ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۱۸.۴۱۰
 سرمایه‌گذاری در شرکت سحر ۱۸.۴۱۰

سرمایه‌گذاری در شرکت سحر		درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	
③ ۱۴۰.۰۰۰	① ۲.۷۱۰.۰۰۰	② ۲۸۳.۵۰۰	④ ۱.۴۰۰
④ ۱.۴۰۰	② ۲۸۳.۵۰۰		⑤ ۴.۲۰۰
⑤ ۴.۲۰۰			⑥ ۱۸.۴۱۰
⑥ ۱۸.۴۱۰			
	۲.۲۱۹.۴۹۰	۲۵۹.۴۹۰	

ثبت‌های کاربرگ:

ابتدا حساب‌های فی‌مابین را حذف نموده سپس سود سهام دریافتی، درآمد، حساب سرمایه‌گذاری و ...

۱۴۰.۰۰۰	①	بدهی‌های جاری
۱۴۰.۰۰۰		سود سهام دریافتی
۲۵۹.۴۹۰	②	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری
۱۴۰.۰۰۰		سود تقسیمی
$(۲۰۰.۰۰۰ \times \frac{70}{100})$		
۱۱۹.۴۹۰		سرمایه‌گذاری (۱۴۰.۰۰۰ - ۲۵۹.۴۹۰)
(همیشه تفاوت را در سرمایه‌گذاری می‌آوریم)		
۷۰۰.۰۰۰	③	سهام عادی
$(\frac{70}{100} \times ۱.۰۰۰.۰۰۰)$		
۶۳۰.۰۰۰		صرف سهام عادی
$(\frac{70}{100} \times ۹۰۰.۰۰۰)$		
۵۶۷.۰۰۰		سود انباشته (ابتدای دوره)
$(\frac{70}{100} \times ۸۱۰.۰۰۰)$		
۱.۴۰۰		ب. ت. ک. ف (بابت موجودی کالا)
۲۱.۰۰۰		تجهیزات
۱۸۴.۱۰۰		سرقفلی
۳.۵۰۰		زمین
(چون کمتر بود بستانکار شد)		
۲.۱۰۰.۰۰۰		سرمایه‌گذاری
۳۰۰.۰۰۰	④	سهام عادی
$(۱.۰۰۰.۰۰۰ \times \frac{30}{100})$		
۲۷۰.۰۰۰		صرف سهام عادی
$(۹۰۰.۰۰۰ \times \frac{30}{100})$		
۳۰۴.۵۰۰		سود انباشته ۱۲/۲۹
$(۱.۰۱۵.۰۰۰ \times \frac{30}{100})$		
۸۷۴.۵۰۰		حقوق اقلیت
۴.۲۰۰	⑤	ب. ت. ک. ف
$(۲۱.۰۰۰ \div ۵)$		
۴.۲۰۰		تجهیزات (خالص)
از زمان خرید تا زمان تهیه کاربرگ دارایی‌ها مستهلک می‌گردد که در کاربرگ بایستی نشان داده شود که شامل سرقفلی و تجهیزات نیز می‌باشد) در روش ارزش ویژه ناقص، استهلاک‌ها را ثبت نمی‌زنیم.		
۱۸.۴۱۰	⑥	هزینه‌های عملیاتی
$(۱۸۴.۱۰۰ \div ۱۰)$		
۱۸.۴۱۰		سرقفلی

مسئله:

- ۱- مانده حساب سرمایه‌گذاری و مانده حساب درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری در پایان سال را به بهای تمام شده و به روش ارزش ویژه ناقص محاسبه نمایید.
- ۲- کاربرد را به تئوری شخصیت واحد اقتصادی و روش ارزش ویژه کامل محاسبه نمایید.

پاسخ ۱:

روش بهای تمام شده				روش ارزش ویژه ناقص			
① ثبت سرمایه‌گذاری				① ثبت سرمایه‌گذاری			
سرمایه‌گذاری ۲.۱۰۰.۰۰۰				سرمایه‌گذاری ۲.۱۰۰.۰۰۰			
وجه نقد ۲.۱۰۰.۰۰۰				وجه نقد ۲.۱۰۰.۰۰۰			
② اعلام سود				② اعلام سود			
ثبت ندارد				سرمایه‌گذاری ۲۸۳.۵۰۰			
				درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۲۸۳.۵۰۰			
③ تقسیم سود				③ تقسیم سود			
سود سهام دریافتی ۱۴۰.۰۰۰				سود سهام دریافتی ۱۴۰.۰۰۰			
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۱۴۰.۰۰۰				سرمایه‌گذاری ۱۴۰.۰۰۰			
④ شناسایی استهلاک				④ شناسایی استهلاک			
ثبت ندارد				ثبت ندارد			
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری				درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری			
③ ۱۴۰.۰۰۰				① ۲.۱۰۰.۰۰۰			
				② ۲۸۳.۵۰۰			
				③ ۱۴۰.۰۰۰			
				م ۲.۲۴۳.۵۰۰			

۲- کاربرگ را به تئوری شخصیت واحد اقتصادی و روش ارزش ویژه کامل محاسبه نمایید.

پاسخ ۲:

شرح	سارا	سحر	تعدیلات		سهم اقلیت	صورت های مالی تلفیقی
			بد	بس		
صورت سود و زیان:						
فروش	۴.۱۴۰.۰۰۰	۱.۸۰۰.۰۰۰				۵.۹۴۰.۰۰۰
ب. ت. ک. ف	(۲.۵۰۰.۰۰۰)	(۷۰۰.۰۰۰)	۸.۰۰۰			(۳.۲۰۸.۰۰۰)
سود ناخالص	۱.۶۴۰.۰۰۰	۱.۱۰۰.۰۰۰				۲.۷۳۲.۰۰۰
هزینه عملیاتی	(۶۰۰.۰۰۰)	(۵۰۰.۰۰۰)	(۲۶.۳۰۰)			(۱.۱۲۶.۳۰۰)
سود عملیاتی	۱.۰۴۰.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰				۱.۶۰۵.۷۰۰
سایر درآمدها و هزینه ها:						
درآمد حاصل از سرمایه گذاری	*** ۳۷۰.۷۰۰	--	۳۷۰.۷۰۰			--
هزینه های مالی	(۵۰۰.۰۰۰)	(۶۰۰.۰۰۰)				(۱۱۰.۰۰۰)
سود خالص قبل از مالیات	۱.۳۶۰.۷۰۰	۵۴۰.۰۰۰				۱.۴۹۵.۷۰۰
مالیات (۲۵٪)	(۲۴۷.۵۰۰)	(۱۳۵.۰۰۰)				(۳۸۲.۵۰۰)
سود ناخالص (نقل به پایین)	۱.۱۱۳.۲۰۰	۴۰۵.۰۰۰				۱.۱۱۳.۲۰۰
صورت گردش سود و زیان						
انباشته:						
سود انباشته ابتدای دوره	۴.۱۱۰.۵۱۰	۸۱۰.۰۰۰	۸۱۰.۰۰۰			۴.۱۱۰.۵۱۰
سود خالص (نقل از بالا)	۱.۱۱۳.۲۰۰	۴۰۵.۰۰۰			۴۰۵.۰۰۰	۱.۱۱۳.۲۰۰
سود تقسیمی	(۳۵۰.۰۰۰)	(۲۰۰.۰۰۰)		۲۰۰.۰۰۰		(۳۵۰.۰۰۰)
سود انباشته پایان دوره	۴.۸۷۳.۷۱۰	۱.۰۱۵.۰۰۰				۴.۸۷۳.۷۱۰
ترازنامه:						
وجه نقد	۱.۱۲۵.۵۱۰	۴۰۰.۰۰۰				۱.۵۲۵.۵۱۰
سود سهام دریافتی	۲۰۰.۰۰۰	--				
موجودی کالا	۸۲۵.۰۰۰	۲۸۰.۰۰۰				
سرمایه گذاری در شرکت سحر	۲.۲۷۰.۷۰۰	--		۲.۲۷۰.۷۰۰		
ساختمان (خالص)	۳.۰۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰				۴.۰۰۰.۰۰۰
تجهیزات (خالص)	۳.۵۰۰.۰۰۰	۸۲۰.۰۰۰	۳۰.۰۰۰	۶.۰۰۰		۴.۳۴۴.۰۰۰
زمین	۲.۲۶۰.۰۰۰	۱.۱۰۰.۰۰۰		۵.۰۰۰		۳.۳۵۵.۵۰۰
سرقفلی			۲۶۳.۰۰۰	۲۶.۳۰۰		۲۳۶.۷۰۰
جمع دارایی ها	۱۳.۱۸۱.۲۱۰	۳.۶۰۰.۰۰۰				۱۴.۵۶۶.۲۱۰
بدهی های جاری	۱.۳۰۷.۵۰۰	۶۸۵.۰۰۰	۲۰۰.۰۰۰			۱.۷۹۲.۵۰۰
حقوق اقلیت				۹۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰
سهام عادی	۴.۰۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	۱۰۰.۰۰۰			۴.۰۰۰.۰۰۰
صرف سهام عادی	۳.۰۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰			۳.۰۰۰.۰۰۰
سود انباشته نقل از بالا	۴.۸۷۳.۷۱۰	۱.۰۱۵.۰۰۰	۸۱۰.۰۰۰		۲۰۵.۰۰۰	۴.۸۷۳.۷۱۰
جمع بدهی و ح.ص.س	۱۳.۱۸۱.۲۱۰	۳.۶۰۰.۰۰۰				۱۴.۵۶۶.۲۱۰

تفاوت تئوری شخصیت واحد اقتصادی با شرکت اصلی در حقوق اقلیت و افزایش یا کاهش دارایی ها و سرقفلی است که آن را ۱۰۰٪ محاسبه نموده و ح. ص. س بر اساس ارزش خرید محاسبه می گردد.

تهیه صورت‌های مالی تلفیقی چند سال بعد از تحصیل

مثال:

در مثال مورد بررسی (مثال بالا، شرکت سارا و سحر) فرض کنید شرکت سحر (شرکت فرعی) برای سال دوم پس از تحصیل ۵۵۰.۰۰۰ ریال سود خالص گزارش کرده است. سود تقسیمی پرداخت شده نیز ۲۴۰.۰۰۰ ریال بوده است. اگر در پایان سال هیچ یک از شرکت‌ها از دیگری طلب نداشته باشند ضمن انجام ثبت‌های لازم در دفاتر شرکت اصلی، مانده حساب سرمایه‌گذاری و درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری را محاسبه نموده و ثبت‌های کاربرگ را اعمال کنید. (تئوری شرکت اصلی)

ثبت در دفاتر اصلی پایان سال مالی

سرمایه‌گذاری					
② ۱۶۸.۰۰۰	م.ق ۲.۲۱۹.۴۹۰	(۵۵۰.۰۰۰ × ٪۷۰)	۳۸۵.۰۰۰	① سرمایه‌گذاری	
③ ۴.۲۰۰	① ۳۸۵.۰۰۰		۳۸۵.۰۰۰	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	
④ ۱۸.۴۱۰		(۲۴۰.۰۰۰ × ٪۷۰) سود تقسیمی	۱۶۸.۰۰۰	② وجه نقد (مطالبه نداریم)	
	۲.۴۱۳.۸۸۰		۱۶۸.۰۰۰	سرمایه‌گذاری	
		(تجهیزات)	۴.۲۰۰	③ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	
			۴.۲۰۰	سرمایه‌گذاری	
		(سرقفلی)	۱۸.۴۱۰	④ درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	
			۱۸.۴۱۰	سرمایه‌گذاری	
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری					
① ۳۸۵.۰۰۰	③ ۴.۲۰۰				
	④ ۱۸.۴۱۰				
	۳۶۲.۳۹۰				

ثبت‌های حذفی کاربرگ

			۳۶۲.۳۹۰	① درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	
			۱۹۴.۳۹۰	سرمایه‌گذاری	
			۱۶۸.۰۰۰	سود تقسیمی	
			۷۰۰.۰۰۰	② سهام عادی	
			۶۳۰.۰۰۰	صرف سهام عادی	
		(۱۰۱۵.۰۰۰ × ٪۷۰)	۷۱۰.۵۰۰	سود انباشته (۱/۱)	
		(۲۱.۰۰۰ - ۴.۲۰۰) مستهلک کردن سالانه تجهیزات	۱۶.۸۰۰	تجهیزات	
		(۱۸۴.۱۰۰ - ۱۸.۴۱۰) مستهلک نمودن سرقفلی	۱۶۵.۶۹۰	سرقفلی	
			۲.۲۱۹.۴۹۰	سرمایه‌گذاری	
			۳.۵۰۰	زمین	
			۳۰۰.۰۰۰	③ سهام عادی	
			۲۷۰.۰۰۰	صرف سهام عادی	
			۳۹۷.۵۰۰	سود انباشته (۱۲/۲۹)	
			۹۶۷.۵۰۰	حقوق اقلیت	
سود انباشته ۱۲/۲۹					
سود انباشته (۱/۱)	۱۰۱۵.۰۰۰				
سود خالص	۵۵۰.۰۰۰				
سود تقسیمی	(۲۴۰.۰۰۰)				
سود انباشته (۱۲/۲۹)	۱.۳۲۵.۰۰۰				
	$۱.۳۲۵.۰۰۰ \times ٪۳۰ = ۳۹۷.۵۰۰$				
			۴.۲۰۰	④ ب.ت.ک.ف (چون واحد تولیدی بود)	
			۴.۲۰۰	تجهیزات	
			۱۸.۴۱۰	⑤ هزینه‌های عملیاتی	
			۱۸.۴۱۰	سرقفلی	

تحصیل سهام شرکت فرعی در طی دوره مالی

زمانی که سرمایه‌گذاری بین سال مالی اتفاق بیافتد فرض در وسط سال مالی خریداری گردد برای محاسبات می‌بایست طبق مثال زیر سرقفلی را در زمان خرید محاسبه نماییم:

مثال:

فرض کنید شرکت الف ۸۰٪ از سهام دارای حق رای شرکت ب را در تاریخ ۱/۴/۱۴۰۱ به مبلغ ۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال خریداری می‌نماییم. حقوق صاحبان سهام شرکت ب در ابتدای سال ۱۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال سهام عادی، صرف سهام ۷۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و سود انباشته ۹۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال بوده است. سود خالص ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال بوده که بطور یکنواخت طی سال کسب شده است. علاوه بر این شرکت ب در پایان سال ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال سود نقدی تصویب نموده است. سرقفلی تلفیقی را با توجه به اطلاعات فوق محاسبه نمایید.

سرقفلی:

حقوق صاحبان سهام در تاریخ تحصیل سرمایه‌گذاری (۱/۴/۱۴۰۱):

سهام عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰
صرف سهام عادی	۹۰۰.۰۰۰
سود انباشته	$900.000 + (300.000 \times \frac{1}{4}) = 975.000 \rightarrow$
	۲.۶۷۵.۰۰۰

سهام اصلی از ح. ص. س شرکت فرعی در زمان تحصیل $2.675.000 \times 80\% = 2.140.000$

سرقفلی $2.200.000 - 2.140.000 = 60.000$

مسئله ۱ کتاب (فصل سوم - صورت‌های مالی بعد از تاریخ تحصیل)

شرکت شمال ۷۵٪ از سهام عادی در جریان شرکت جنوب را خریداری نمود. سود خالص حاصل از عملیات جداگانه‌ای به استثنای استهلاکات ثبت شده است تحت روش ارزش ویژه به شرح زیر است:

- شرکت شمال ۱.۰۰۰.۰۰۰
- شرکت جنوب ۶۰۰.۰۰۰

در طی سال ۱۳۰۱، شرکت شمال مبلغ ۳۰۰.۰۰۰ ریال مازاد حساب سرمایه‌گذاری بر ارزش دفتری آن را مستهلک نمود.

مطلوب است:

- ۱- سهم سود اکثریت از سود خالص تلفیقی
- ۲- سهم سود اقلیت از سود خالص تلفیقی

مسئله ۲ کتاب (فصل سوم - صورت‌های مالی بعد از تاریخ تحصیل)

شرکت آمل ۸۰٪ سهام شرکت بابل را در تاریخ ۱۳/۲/۱۴۰۱ خریداری کرد. در آن تاریخ سود انباشته شرکت بابل ۴۰۰.۰۰۰ ریال و سهام منتشره و در دست سهامداران آن ۶۰۰.۰۰۰ ریال بود. ارزش منصفانه ساختمان و تجهیزات ۱۶۰.۰۰۰ ریال بیشتر از ارزش دفتری بود.

شرکت آمل برای تحصیل سهام شرکت بابل ۹۵۰.۰۰۰ ریال پرداخت کرد. عمر مفید باقی‌مانده کلیه دارایی‌های استهلاک پذیر شرکت بابل در تاریخ ترکیب ۸ سال بود. مابه‌التفاوت مربوط به سرقفلی طی ۲۰ سال مستهلک می‌شود. سود خالص شرکت بابل برای سال ۱۳۰۲، ۲۰۰.۰۰۰ ریال بود و در این سال سود سهام نقدی نیز توزیع نشد.

مطلوب است:

- الف: ثبت‌های حذفی لازم برای تهیه ترازنامه تلفیقی بلافاصله بعد از تحصیل سهام را ارائه کنید.
- ب: ثبت‌های حذفی لازم برای تهیه مجموعه کامل صورت‌های مالی تلفیقی برای سال ۱۳۰۲ را ارائه کنید.

مسئله ۳ کتاب (فصل سوم - صورت‌های مالی بعد از تاریخ تحصیل)

در اول شهریور ماه ۱۳×۹ شرکت رز ۷۰٪ از سهام عادی شرکت نیلوفر را به مبلغ ۶.۴۵۰.۰۰۰ ریال نقداً خریداری نمود. دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت نیلوفر به ارزش منصفانه ارزیابی شده بودند و هرگونه تفاوت بین بهای تمام شده و ارزش دفتری، سرقفلی می‌باشد. داده‌های مربوط به حقوق صاحبان سهام شرکت نیلوفر به شرح زیر می‌باشد:

حقوق صاحبان سهام در ۱۳×۸/۱۲/۲۹

سهام عادی ۵۰ ریالی	۵.۰۰۰.۰۰۰
سود انباشته	۲.۴۰۰.۰۰۰
جمع حقوق صاحبان سهام:	۷.۴۰۰.۰۰۰

سود و سود سهام قابل پرداخت در سال ۱۳×۹

سود خالص (که به طور یکنواخت در طی سال تحصیل شده)	۱.۲۰۰.۰۰۰
سود سهام (که در فروردین ماه، تیر ماه، مهر ماه و دی ماه با مبالغ مساوی اعلام و پرداخت شده)	۶۰۰.۰۰۰

مطلوب است:

۱- تعیین موارد زیر:

الف: سرقفلی حاصل از سرمایه‌گذاری در شرکت نیلوفر

ب: سود سرمایه‌گذاری شرکت رز در شرکت نیلوفر برای سال ۱۳×۹

۲- تهیه ثبت‌های کاربرگ به منظور تلفیق صورت‌های مالی شرکت‌های رز و نیلوفر برای سال مالی منتهی به ۱۳×۹.

مسئله ۴ کتاب (فصل سوم - صورت‌های مالی بعد از تاریخ تحصیل)

شرکت خراسان در تاریخ ۱۳×۱۷/۱، به تعداد ۶٪ سهام شرکت آذربایجان را به مبلغ ۵۵۵.۰۰۰ ریال خریداری کرد. سود خالص و سود سهام پرداخت شده آذربایجان به شرح زیر است:

سال	سود خالص	سود سهام پرداخت شده
۱۳×۷	۹۰.۰۰۰ ریال	۵۰.۰۰۰ ریال
۱۳×۸	۱۱۰.۰۰۰	۷۰.۰۰۰
۱۳×۹	۶۰.۰۰۰	۲۰.۰۰۰

شرکت آذربایجان در تاریخ ۱۳×۷/۱/۱، مبلغ ۵۰۰.۰۰۰ ریال هم عادی ۱۰ ریالی و ۳۰۰.۰۰۰ ریال سود انباشته داشت. در آن تاریخ شرکت آذربایجان زمینی با ارزش دفتری ۴۵.۰۰۰ ریال و ارزش منصفانه ۶۰.۰۰۰ ریال داشت. همچنین تجهیزاتی با ارزش دفتری ۶۴۰.۰۰۰ ریال و ارزش منصفانه ۷۲۰.۰۰۰ ریال داشت. باقی‌مانده مابه‌التفاوت به افزایش ارزش حق اختراع مربوط می‌شود که عمر مفید آن ۱۰ سال است. عمر مفید باقی‌مانده‌ی کلیه دارایی‌های استهلاک‌پذیر متعلق به شرکت آذربایجان در تاریخ تحصیل ۶ سال بود.

مطلوب است:

۱- ثبت‌های حذفی لازم در تاریخ ۱۳×۷/۱/۱ را برای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی ارائه کنید.

۲- مانده حساب سرمایه‌گذاری در شرکت آذربایجان را در تاریخ ۱۳×۹/۱/۱ را محاسبه نمایید.

۳- ثبت‌های روزنامه مربوط به شرکت خراسان را در ارتباط با این سرمایه‌گذاری در طی سال ۱۳×۹ را ارائه کنید.

۴- ثبت‌های حذفی لازم در تاریخ ۱۳×۹/۱۲/۲۹ را برای تهیه کاربرگ تلفیقی سه بخشی ارائه کنید.

فصل چهارم

خرید و فروش کالا بین شرکت اصلی و شرکت‌های فرعی (شرکت‌های عضو گروه)

شرکت‌های عضو گروه شامل شرکت اصلی و شرکت‌های فرعی می‌باشد. خرید و فروش بین شرکت‌ها، حساب‌های متقابل هستند و این حساب‌ها را در کاربرگ باید حذف گردد، حساب‌هایی که به واسطه خرید و فروش ایجاد شده است. فروش کالا از اصلی به فرعی و فرعی به اصلی فرق می‌کند.

فروش کالا از شرکت اصلی به فرعی

مثال ۱:

فروش شرکت اصلی طی سال ۱× کالایی به بهای تمام شده ۱۰۰.۰۰۰ ریال به شرکت فرعی خود به مبلغ ۱۲۵.۰۰۰ ریال به فروش می‌رساند. شرکت فرعی نیز این کالا را در همان سال ۱× به مبلغ ۱۵۰.۰۰۰ ریال به مشتریان خارج از گروه فروخته است. ثبت رویدادهای فوق را در دفاتر اصلی و فرعی و نیز ثبت لازم در کاربرگ تلفیقی را اعمال کنید.

شرکت اصلی			شرکت فرعی		
① وجه نقد			① موجودی کالا		
۱۲۵.۰۰۰			۱۲۵.۰۰۰		
فروش			وجه نقد		
۱۲۵.۰۰۰			۱۲۵.۰۰۰		
② ب. ت. ک. ف			② وجه نقد		
۱۰۰.۰۰۰			۱۵۰.۰۰۰		
موجودی کالا			فروش		
۱۰۰.۰۰۰			۱۵۰.۰۰۰		
ثبت کاربرگ:			③ ب. ت. ک. ف		
فروش			موجودی کالا		
۱۲۵.۰۰۰			۱۲۵.۰۰۰		
ب. ت. ک. ف			ب. ت. ک. ف		
۱۲۵.۰۰۰			۱۲۵.۰۰۰		
موجودی کالا			ب. ت. ک. ف		
② ۱۰۰.۰۰۰			ب. ت. ک. ف		
③ ۱۲۵.۰۰۰			ب. ت. ک. ف		
۱۰۰.۰۰۰ م. نهایی			۱۲۵.۰۰۰		
فروش			موجودی کالا		
② ۱۵۰.۰۰۰			② ۱۰۰.۰۰۰		
① ۱۲۵.۰۰۰			③ ۱۲۵.۰۰۰		
۱۵۰.۰۰۰ م. نهایی			① ۱۰۰.۰۰۰		
			① ۱۲۵.۰۰۰		

فرض اگر در مثال بالا فرض شود شرکت فرعی بخشی از کالای خریداری شده خود به مبلغ ۷۵.۰۰۰ ریال را ۹۵۰.۰۰۰ ریال به مشتریان برون سازمانی فروخته است در این حالت ثبت‌های آن را اعمال نمایید.

* اگر بخشی از کالا به فروش نرود بحث سود تحقق نیافته مطرح است و باید شناسایی و خارج گردد.

$$\text{کالای فروش رفته } ۶۰\% = ۱۲۵.۰۰۰ \div ۷۵.۰۰۰$$

$$\text{باقی مانده } (۴۰\%) = ۵۰.۰۰۰ = ۱۲۵.۰۰۰ \times ۴۰\%$$

$$\text{ب. ت. ک. ف واقعی } ۴۰.۰۰۰ = ۱۰۰.۰۰۰ \times ۴۰\% \text{ (تفاوت بین ب. ت. ک. ف در دفاتر فرعی و واقعی)}$$

$$\text{سود (زیان) تحقق نیافته } ۱۰.۰۰۰ = ۴۰.۰۰۰ - ۵۰.۰۰۰$$

اگر سود تحقق نیافته نداشته باشیم ب. ت. ک. ف و فروش بدهکار و بستانکار رفته و اگر سود تحقق نیافته داشته باشیم موجودی کالا و فروش بستانکار و بدهکار خواهد شد.

شرکت اصلی		شرکت فرعی	
① وجه نقد	۱۲۵.۰۰۰	① موجودی کالا	۱۲۵.۰۰۰
② ب. ت. ک. ف	۱۰۰.۰۰۰	② وجه نقد	۹۵.۰۰۰
موجودی کالا	۱۰۰.۰۰۰	فروش	۹۵.۰۰۰
ثبت کاربرگ:		③ ب. ت. ک. ف	۷۵.۰۰۰
فروش	۱۲۵.۰۰۰	موجودی کالا	۷۵.۰۰۰
ب. ت. ک. ف	۱۱۵.۰۰۰		
موجودی کالا	۱۰.۰۰۰		
		ب. ت. ک. ف	
		② ۱۰۰.۰۰۰	
		③ ۷۵.۰۰۰	۱۱۵.۰۰۰
موجودی کالا		فروش	
② ۱۰۰.۰۰۰	① ۱۰۰.۰۰۰	② ۱۲۵.۰۰۰	م. نهایی ۶۰.۰۰۰
③ ۷۵.۰۰۰	① ۱۲۵.۰۰۰	① ۹۵.۰۰۰	(۱۰۰.۰۰۰ × ۶۰٪)
۱۰.۰۰۰ س. ت. ن.	۵۰.۰۰۰	۹۵.۰۰۰ م. نهایی	
۴۰.۰۰۰			

مثال ۲:

فرض کنید شرکت سینا در ابتدای سال ۱× تعداد ۸۰٪ از شرکت سارا را به مبلغ ۲۰۴۴.۰۰۰ ریال خریداری کرده است. در سال ۱× شرکت سینا کالایی به بهای تمام شده ۴۰.۰۰۰ ریال به مبلغ ۵۰.۰۰۰ ریال به شرکت سارا فروخت سارا نیز ۸۰٪ از کالای مذکور را به مشتریان برون سازمانی و به مبلغ ۶۰.۰۰۰ ریال فروخته است. از زمان خرید سرمایه‌گذاری، ارزش تجهیزات اداری سارا ۵۰.۰۰۰ ریال بیشتر از بهای تمام شده آن بوده است و باقی مانده عمر مفید تجهیزات مذکور نیز ۵ سال می‌باشد. صورت‌های مالی دو شرکت در پایان سال ۱× در ادامه ارائه شده است:

با توجه به اطلاعات، کاربرگ تلفیقی را تهیه کنید و در صورت وجود سرقتی آن را ۱۰ ساله مستهلک نمایید.

شرح	سارا	سحر	تعدیلات		صورتهای تلفیقی
			بد	بس	
صورت سود و زیان:					
فروش	۱.۰۰۰.۰۰۰	۴.۰۰۰.۰۰۰	⑦ ۵۰.۰۰۰		
ب. ت. ک. ف	(۶.۲۰۰.۰۰۰)	(۲.۸۰۰.۰۰۰)		⑧ ۴۸.۰۰۰	
سود ناخالص	۳.۸۰۰.۰۰۰	۱.۲۰۰.۰۰۰			
هزینه عملیاتی	(۱.۱۰۰.۰۰۰)	(۶۰۰.۰۰۰)	{ ④ ۸.۰۰۰ ⑤ ۲۶.۰۰۰		
سود عملیاتی	۲.۷۰۰.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰			
سایر درآمدها و هزینهها:					
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	۳۲۴.۰۰۰	-	① ۳۲۴.۰۰۰		
سود ناخالص قبل از مالیات	۳.۰۲۴.۰۰۰	۶۰۰.۰۰۰			
مالیات (۲۵٪)	(۶۷۵.۰۰۰)	(۱۵۰.۰۰۰)			
سود خالص (نقل به پایین)	۲.۳۴۹.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰		③ ۴۶۶.۰۰۰	
سهم اقلیت از سود خالص					
صورت گردش سود و زیان انباشته:					
سود انباشته ابتدای دوره	۴.۷۰۰.۰۰۰	۶۸۰.۰۰۰	② ۵۴۴.۰۰۰		
سود خالص (نقل از بالا)	۲.۳۴۹.۰۰۰	۴۵۰.۰۰۰			
سود تقسیمی	(۸۰۰.۰۰۰)	(۳۰۰.۰۰۰)		① ۲۴۰.۰۰۰	
سود انباشته پایان دوره	۶.۲۴۹.۰۰۰	۸۳۰.۰۰۰	③ ۱۶۶.۰۰۰		
ترازنامه:					
دارایی‌های جاری	۴.۳۰۲.۰۰۰	۷۰۰.۰۰۰		⑥ ۲۴۰.۰۰۰ ⑦ ۲۰.۰۰۰ ① ۸۴.۰۰۰ ② ۲.۴۴.۰۰۰ ④ ۸.۰۰۰	
سرمایه‌گذاری	۲.۱۲۸.۰۰۰	---			
تجهیزات (خالص)	۳.۲۰۰.۰۰۰	۹۰۰.۰۰۰	② ۴۰.۰۰۰		
زمین	۲.۹۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰			
سرقفلی	۱۲.۵۳۰.۰۰۰	۲.۶۰۰.۰۰۰	② ۲۶۰.۰۰۰		
جمع دارایی‌ها	۱۲.۲۸۱.۰۰۰	۲۷۰.۰۰۰	⑥ ۲۴۰.۰۰۰		
بدهی‌های جاری	۴.۰۰۰.۰۰۰	۱.۰۰۰.۰۰۰	{ ② ۸۰۰.۰۰۰ ③ ۲۰۰.۰۰۰		
سهم عادی	۱.۰۰۰.۰۰۰	۵۰۰.۰۰۰	{ ② ۴۰۰.۰۰۰ ③ ۱۰۰.۰۰۰		
سود انباشته نقل از بالا	۶.۲۴۹.۰۰۰	۸۳۰.۰۰۰			
جمع بدهی و ح.ص.س	۱۲.۵۳۰.۰۰۰	۲.۶۰۰.۰۰۰			

محاسبات:

ثبت‌های دفاتر اصلی:

سرمایه‌گذاری در شرکت سارا ۲.۰۴۴.۰۰۰
وجه نقد ۲.۰۴۴.۰۰۰

سرمایه‌گذاری در شرکت سارا ۳۶۰.۰۰۰
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۳۶۰.۰۰۰
سود سهام دریافتی ۲۴۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری در شرکت سارا ۲۴۰.۰۰۰

ح. ص. س در زمان خرید:

سهام عادی ۱.۰۰۰.۰۰۰
صرف سهام عادی ۵۰۰.۰۰۰
سود انباشته (۱/۱/۱) ۶۸۰.۰۰۰
۲.۱۸۰.۰۰۰

$$۲.۱۸۰.۰۰۰ \times ۸۰\% = ۱.۷۴۴.۰۰۰$$

$$\begin{array}{l} ۲.۰۴۴.۰۰۰ \\ \swarrow \quad \searrow \\ ۴۰.۰۰۰ \text{ تجهیزات } (۵۰.۰۰۰ \times ۸۰\%) \quad \leftarrow \\ ۳۰۰.۰۰۰ \text{ مازاد پرداختی } \quad \leftarrow \\ ۲۶۰.۰۰۰ \text{ سرقتی} \end{array}$$

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۸.۰۰۰ (۴۰.۰۰۰ ÷ ۵ تجهیزات)
 سرمایه‌گذاری در شرکت سارا ۸.۰۰۰
 درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۲۶.۰۰۰ (۲۶۰.۰۰۰ ÷ ۱۰ سرقتی)
 سرمایه‌گذاری در شرکت سارا ۲۶.۰۰۰

ثبت‌های خرید و فروش:

شرکت اصلی		شرکت فرعی	
① وجه نقد	۵۰.۰۰۰	① موجودی کالا	۵۰.۰۰۰
	فروش	وجه نقد	۵۰.۰۰۰
② ب. ت. ک. ف	۴۰.۰۰۰	② وجه نقد	۶۰.۰۰۰ (۵۰.۰۰۰ × ۸۰٪)
	موجودی کالا	فروش	۶۰.۰۰۰
		ب. ت. ک. ف	۴۰.۰۰۰
		موجودی کالا	۴۰.۰۰۰
$۱۰.۰۰۰ = ۵۰.۰۰۰ \times ۲۰\%$ کالای باقی مانده در دفاتر فرعی $۸.۰۰۰ = ۴۰.۰۰۰ \times ۲۰\%$ $۱۰.۰۰۰ - ۸.۰۰۰ - ۲.۰۰۰$ سود تحقق نیافته		ب. ت. ک. ف	
		② ۴۰.۰۰۰	
		③ ۴۰.۰۰۰	۴۸.۰۰۰
		م. نهایی ۳۲.۰۰۰	
		(۴۰.۰۰۰ × ۸۰٪)	
موجودی کالا		فروش	
① ۴۰.۰۰۰	② ۴۰.۰۰۰	② ۵۰.۰۰۰	
① ۵۰.۰۰۰	③ ۴۰.۰۰۰	① ۶۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
۱۰.۰۰۰	۲.۰۰۰ ب. ت. ن.	۶۰.۰۰۰ م. نهایی	
۸.۰۰۰ م. نهایی			

ثبت کاربرگ:

① درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۳۲۴.۰۰۰
 سود تقسیمی ۲۴۰.۰۰۰
 سرمایه‌گذاری ۸۴.۰۰۰
 ② سهام عادی ۸۰۰.۰۰۰ (۱.۰۰۰ × ۸۰٪)
 صرف سهام عادی ۴۰۰.۰۰۰ (۵۰۰.۰۰۰ × ۸۰٪)
 سود انباشته (۱/۱) ۵۴۴.۰۰۰ (۶۸۰.۰۰۰ × ۸۰٪)
 تجهیزات ۴۰.۰۰۰ (۵۰.۰۰۰ × ۸۰٪)
 سرقتی ۲۶۰.۰۰۰
 سرمایه‌گذاری ۲.۰۴۴.۰۰۰

۲۰۰.۰۰۰	سهام عادی ③
۱۰۰.۰۰۰	صرف سهام عادی
۱۶۶.۰۰۰	سود انباشته (۱۲/۲۹)
۴۶۶.۰۰۰	حقوق اقلیت
۲۶.۰۰۰	هزینه‌های عملیاتی ④
۲۶.۰۰۰	سرقفلی
۸.۰۰۰	هزینه‌های عملیاتی ⑤
۸.۰۰۰	تجهیزات
۲۴۰.۰۰۰ (معادل سود سهام)	بدهی‌های جاری ⑥
۲۴۰.۰۰۰	دارای‌های جاری
۵۰.۰۰۰	فروش ⑦
۴۸.۰۰۰	ب. ت. ک. ف
۲.۰۰۰	موجودی کالا
۵۰.۰۰۰ (معادل حساب‌های فی‌مابین)	بدهی‌های جاری ⑧
۵۰.۰۰۰	دارای‌های جاری

فروش کالا از شرکت اصلی به فرعی در سال دوم

در مثال قبل اگر شرکت فرعی باقی مانده کالای خریداری شده در سال ۱× را در سال ۲× به فروش برساند و علاوه بر آن در سال ۲× شرکت اصلی مجدداً کالایی به بهای تمام شده ۴۵۰.۰۰۰ ریال به مبلغ ۵۸۰.۵۰۰ ریال به فروش برساند و شرکت فرعی نصف این کالا را به مبلغ ۳۵۰.۰۰۰ ریال به افراد خارج از گروه بفروشد با فرض اینکه سود خالص و سود سهام شرکت فرعی برای سال ۲× به ترتیب ۵۲۰.۰۰۰ ریال و ۲۸۰.۰۰۰ ریال باشد تمام ثبت‌های لازم را اعمال نمایید و مانده حساب سرمایه‌گذاری و درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری را بدست آورید.

پاسخ:

ثبت در شرکت اصلی:

ابتدا بابت موجودی ابتدای دوره که الان به فروش رفته که همان سود تحقق نیافته موجودی کالای ابتدای دوره می‌باشد باید ثبت زیر را اعمال نماییم.

۲.۰۰۰	سرمایه‌گذاری
۲.۰۰۰	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری
۴۱۶.۰۰۰ (۵۲۰.۰۰۰ × ۸۰٪) بابت سود خالص	سرمایه‌گذاری
۴۱۶.۰۰۰	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری
۲۲۴.۰۰۰ (بابت سود تقسیمی)	سود سهام دریافتی
۲۲۴.۰۰۰	سرمایه‌گذاری
۸.۰۰۰ (استهلاک تجهیزات)	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری
۸.۰۰۰	سرمایه‌گذاری
۲۶.۰۰۰ (استهلاک سرقفلی)	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری
۲۶.۰۰۰	سرمایه‌گذاری

ثبت‌های خرید و فروش:

شرکت اصلی	شرکت فرعی
① وجه نقد	① موجودی کالا ۵۸.۵۰۰
۵۸.۵۰۰	۵۸.۵۰۰
② ب. ت. ک. ف	② وجه نقد ۳۵.۰۰۰
۴۵.۰۰۰	۳۵.۰۰۰
موجودی کالا ۴۵.۰۰۰	فروش ۳۵.۰۰۰
۲۹.۲۵۰ = ۵۸.۵۰۰ × ۵۰٪ نصف باقی مانده در دفاتر فرعی	③ ب. ت. ک. ف ۲۹.۲۵۰
۲۲.۵۰۰ = ۴۵.۰۰۰ × ۵۰٪	موجودی کالا ۲۹.۲۵۰
۶.۷۵۰ - ۲۲.۵۰۰ - ۲۹.۲۵۰ سود تحقق نیافته ک. پ. دوره	

موجودی کالایی که امسال در دفاتر شرکت فرعی می‌ماند.

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۶.۷۵۰

سرمایه‌گذاری ۶.۷۵۰

ثبت کاربرگ:

① درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۳۷۷.۲۵۰

سود تقسیمی ۲۲۴.۰۰۰

سرمایه‌گذاری ۱۵۳.۲۵۰

② سهام عادی ۸۰۰.۰۰۰ (۸۰٪ × ۱.۰۰۰.۰۰۰)

صرف سهام عادی ۴۰۰.۰۰۰ (۸۰٪ × ۵۰۰.۰۰۰)

سود انباشته (۱/۱) ۶۶۴.۰۰۰ (۸۰٪ × سود انباشته پایان سال قبل)

تجهیزات ۳۲.۰۰۰ (۴۰.۰۰۰ - ۸.۰۰۰)

سرقفلی ۲۳۴.۰۰۰ (۲۶۰.۰۰۰ - ۲۶.۰۰۰)

سرمایه‌گذاری ۲.۱۳۰.۰۰۰

③ سرمایه‌گذاری ۲.۰۰۰

ب. ت. ک. ف ۲.۰۰۰

④ سهام عادی ۲۰۰.۰۰۰

صرف سهام عادی ۱۰۰.۰۰۰

سود انباشته (۱۲/۲۹) ۸۵۶.۰۰۰

حقوق اقلیت ۱.۱۵۶.۰۰۰

⑤ هزینه‌های عملیاتی ۲۶.۰۰۰

سرقفلی ۲۶.۰۰۰

⑥ هزینه‌های عملیاتی ۸.۰۰۰

تجهیزات ۸.۰۰۰

⑦ فروش ۵۸.۵۰۰

ب. ت. ک. ف ۵۱.۷۵۰

موجودی کالا ۶.۷۵۰

سرمایه‌گذاری

۳۲۴.۰۰۰	۲.۱۲۸.۰۰۰ م. ق
۸.۰۰۰	۴۱۶.۰۰۰
۲۶.۰۰۰	
۶.۷۵۰	۲.۰۰۰
	<u>۲.۲۸۱.۲۵۰ م</u>

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری

۴۱۶.۰۰۰	۶.۷۵۰
۲.۰۰۰	۸.۰۰۰
<u>۳۷۷.۲۵۰</u>	

۲.۱۸۱.۲۵۰ → ۱۵۳.۲۵۰
 → ۲.۱۳۰.۰۰۰
 → (۲.۰۰۰)

فروش کالا از شرکت فرعی به اصلی

مثال:

در مثال مورد بررسی قبل، اگر شرکت سارا در سال ۱× کالایی به ارزش ۲۰.۰۰۰ ریال به مبلغ ۲۲.۰۰۰ ریال به شرکت سینا بفروشد ثبت‌های مربوط به فروش این کالا در دفاتر هر دو شرکت و ثبت‌های اضافی با فرض اینکه ۷۰٪ کالا در سال ۱× و مابقی در سال ۲× با ۲۰٪ سود بفروش رسد اعمال کنید.

سال ۱×

شرکت اصلی		شرکت فرعی	
① موجودی کالا	۲۲.۰۰	① وجه نقد	۲۲.۰۰۰
وجه نقد	۲۲.۰۰	فروش	۲۲.۰۰۰
② وجه نقد	۱۸.۴۸۰	② ب.ت. ک. ف	۲۰.۰۰۰
فروش	۱۸.۴۸۰	موجودی کالا	۲۰.۰۰۰
③ ب.ت. ک. ف	۱۵.۴۰۰		
موجودی کالا	۱۵.۴۰۰		
$۶.۶۰۰ = ۲۲.۰۰۰ \times ۳۰\%$ نصف باقی مانده در دفاتر فرعی			
$۶.۰۰۰ = ۲۰.۰۰۰ \times ۳۰\%$			
$۶۰۰ - ۶.۰۰۰ - ۶.۶۰۰$ سود تحقق نیافته ک. پ. دوره			
$۴۸۰ = ۶۰۰ \times ۸۰\%$ سهم شرکت فرعی فقط ثبت می‌گردد.			

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۴۸۰

سرمایه‌گذاری ۴۸۰

بقیه ثبت‌ها مشابه ثبت‌های قبلی می‌باشد.

ثبت کاربرگ سال ۱×:

فقط ثبت زیر اضافه خواهد شده به ثبت‌های قبلی:

فروش ۲۲.۰۰۰ (فروش بین گروه)

ب.ت. ک. ف ۲۱.۴۰۰

موجودی کالا ۶۰۰۰ (کل فروش حذف می‌گردد)

سایر ثبت‌ها مشابه ثبت‌های گذشته می‌باشد.

سال ۲ ×

شرکت اصلی	شرکت فرعی
① وجه نقد ۷۹۲۰	
فروش ۷۹۲۰	
$(۲۲.۰۰۰ \times \frac{30}{100} = ۶.۶۰۰)$	
$(۶.۶۰۰ \times \frac{20}{100} = ۱.۳۲۰)$	
② ب. ت. ک. ف ۶.۶۰۰	
موجودی کالا ۶.۶۰۰	
$۶.۶۰۰ = ۲۲.۰۰۰ \times \frac{30}{100}$ نصف باقی مانده در دفاتر فرعی	
$۶.۰۰۰ = ۲۰.۰۰۰ \times \frac{30}{100}$	
$۶۰۰ - ۶۰۰ - ۶.۶۰۰$ سود تحقق نیافته ک. پ. دوره	
$۴۸۰ = ۶۰۰ \times \frac{80}{100}$ سهم شرکت فرعی فقط ثبت می گردد.	

سرمایه گذاری ۴۸۰ (ثبت قبلی مربوط به سال ۱ × بر می گردد)

درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۴۸۰

بقیه ثبت ها مشابه ثبت های قبلی می باشد.

ثبت کاربرگ سال ۲ ×:

فقط ثبت زیر اضافه خواهد شده به ثبت های قبلی:

سرمایه گذاری ۴۸۰

سود انباشته (۱/۱) ۱۲۰ (معادل سهم اقلیت)

ب. ت. ک. ف ۶۰۰

سایر ثبت ها مشابه ثبت های گذشته می باشد.

مسئله ۱ کتاب (فصل چهارم - مبادلات درون گروهی - موجودی کالا)

در اول فروردین ۱۳×۱، شرکت دامغان ۸۰٪ از سهام دردست شرکت گلستان را به بهای تمام شده ۴۰۰.۰۰۰ ریال خریداری کرد. در همان تاریخ سهام سرمایه و سود انباشته شرکت گلستان به ترتیب ۲۵۰.۰۰۰ ریال و ۲۵۰.۰۰۰ ریال است. برای سال ۱۳×۱ شرکت گلستان ۱۰۰.۰۰۰ ریال سود خالص گزارش می‌کند. تمام دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت گلستان به ارزش منصفانه (بازار) ارزیابی شده‌اند.

در طی سال ۱۳×۱، شرکت دامغان کالای تجاری خود، به بهای تمام شده ۳۰.۰۰۰ ریال را به شرکت گلستان به مبلغ ۴۰.۰۰۰ ریال فروخت. در ۱۳×۱/۱۲/۲۹، ۲۰٪ از کالای تجاری فروش نرفته و شامل موجودی کالای شرکت گلستان می‌باشد.

برای سال ۱×، شرکت دامغان سود حاصل از عملیات خود (جدای از سهم از سود فرعی) به مبلغ ۱۵۰.۰۰۰ ریال گزارش نمود. شرکت دامغان از روش ارزش ویژه کامل برای سرمایه‌گذاری در شرکت گلستان استفاده می‌کند.

مطلوب است:

الف: تهیه انجام ثبت‌های روزنامه در دفاتر شرکت دامغان جهت ثبت سهم از سود شرکت گلستان و تعویق سود ناشی از موجودی‌های به فروش نرفته.

ب: محاسبه مبلغ سود خالص تلفیقی.

ج: محاسبه مانده حساب سرمایه‌گذاری در شرکت گلستان در تاریخ ۱۳×۱/۱۲/۲۹.

د: محاسبه سود خالص اقلیت برای سال ۱۳×۱.

ه: محاسبه حقوق اقلیت در تاریخ ۱۳×۱/۱۲/۲۹.

مسئله ۲ کتاب (فصل چهارم - مبادلات درون گروهی - موجودی کالا)

با توجه به اطلاعات مندرج در مسئله ۱، فرض کنید که فروش داخلی ۴۰.۰۰۰ ریال از شرکت گلستان به شرکت دامغان بوده باشد. سایر اطلاعات بدون تغییر می‌ماند.

مطلوب است:

محاسبه موارد الف، ب، ج، د و ه از مسئله شماره ۱.

مسئله ۳ کتاب (فصل چهارم - مبادلات درون گروهی - موجودی کالا)

در ۲۹ اسفند ۱۳×۲، شرکت دنا ۸۰٪ از سهام در دست شرکت سهند را به بهای تمام شده ۳۰۰.۰۰۰ ریال خریداری کرد. در همان تاریخ سهام سرمایه و سود انباشته شرکت سهند به ترتیب ۱۵۰.۰۰۰ ریال و ۲۰۰.۰۰۰ ریال می‌باشد.

برای سال ۱۳×۳ شرکت دنا سود حاصل از عملیات خود را به مبلغ ۱۰۰.۰۰۰ ریال (به استثنای سهم خود از شرکت سهند) و سود سهام پرداخت شده را به مبلغ ۲۵.۰۰۰ ریال گزارش نمود. برای سال ۱۳×۳، شرکت سهند سود خالصی را به

مبلغ ۹۰.۰۰۰ ریال و سود سهام پرداخت شده به مبلغ ۳۵.۰۰۰ ریال را گزارش می‌کند. تمام دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت سهند به ارزش دفتری، تقریباً معادل با ارزش منصفانه آن‌ها، گزارش می‌شود و هرگونه سرقفلی تلفیقی طی ۲۰ سال

مستهلك می‌گردد. موجودی کالای اول دوره شرکت سهند شامل ۱۰.۵۰۰ ریال کالای خریداری شده از شرکت دنا در تاریخ ۲۹/اسفند/۱۳×۲ می‌باشد. شرکت دنا این کالاها را به مبلغ ۴۰٪ بیشتر از بهای تمام شده ارسال می‌کند و موجودی کالای

پایان دوره شرکت دنا شامل ۸.۰۰۰ ریال کالای خریداری شده از سهند می‌باشد که این کالا را به مبلغ $\frac{1}{3} \times ۳۳٪$ بیشتر از

بهای تمام شده صورت حساب می‌کند. هر دو شرکت از روش فایفو برای هزینه‌یابی موجودی کالا استفاده می‌کنند.

شرکت دنا از روش ارزش ویژه کامل برای محاسبه سرمایه‌گذاری در شرکت سهند استفاده می‌نماید.

مطلوب است:

الف: محاسبه مبلغی که شرکت دنا باید به عنوان سهم از سود شرکت فرعی برای سال ۱۳×۳ ثبت کند.

ب: محاسبه سود خالص تلفیقی برای سال ۱۳×۳.

ج: محاسبه سود خالص حقوق اقلیت برای سال ۱۳×۳.

د: محاسبه کل حقوق اقلیت در تاریخ ۲۹/اسفند/۱۳×۳.

ه: محاسبه مانده حساب سرمایه‌گذاری در تاریخ ۲۹/اسفند/۱۳×۳.

فصل پنجم

خرید و فروش دارایی‌های ثابت بین اعضای گروه

طبق اصل ۲ حسابداری، اصل بهای تمام شده تاریخی که به موجب این اصل تمام دارایی‌های ثابت باید به بهای تمام شده تاریخی ثبت گردد. چه در صورت‌های مالی جداگانه و چه در صورت‌های مالی تلفیقی. اگر سودی که بین اعضاء در اثر خرید و فروش کالا حاصل می‌گردد باید حذف گردد.

دارایی‌های استهلاک ناپذیر

در ارتباط با زمین، از خرید و فروش سودی که بدست می‌آید عملیاتی نمی‌باشد.

فروش دارایی استهلاک ناپذیر از شرکت اصلی به شرکت فرعی

مثال:

فرض کنید شرکت الف ۸۰٪ از سهام دارای حق رای شرکت ب را در سال ۱× به مبلغ ۸۲۰.۰۰۰ ریال خریداری کرده است. در تاریخ خرید سرمایه‌گذاری مانده حساب ح. ص. س شرکت فرعی ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال بوده است. مقایسه ارقام ترازنامه، ارزش دفتری با ارزش برآوردی آن‌ها نشان می‌دهد که به استثنای ماشین‌آلات که ۲۰.۰۰۰ ریال بیشتر از ارزش دفتری ارزیابی شده‌اند، ارزش دفتری و بازار سایر ارقام مشابه است. در سال ۱× شرکت الف زمینی به بهای تمام شده ۳۰۰.۰۰۰ ریال به مبلغ ۳۵۰.۰۰۰ ریال به شرکت فرعی خود فروخته است. سود خالص شرکت فرعی برای سال‌های ۱×، ۲× و ۳× به ترتیب ۵۰۰.۰۰۰، ۴۵۰.۰۰۰ و ۴۸۰.۰۰۰ ریال بوده و سود تقسیمی آن شرکت برای سال‌های مذکور ۲۰۰.۰۰۰، ۲۵۰.۰۰۰ و ۱۸۰.۰۰۰ ریال بوده که پرداخت شده است. با توجه به این اطلاعات و با فرض اینکه شرکت فرعی زمین فوق‌الذکر را در سال ۳× به مبلغ ۳۸۰.۰۰۰ ریال بفروشد، ثبت‌های لازم را در دفاتر هر دو شرکت و ثبت‌های حذفی را در کاربرگ تلفیقی برای هر سه سال اعمال کنید. در ضمن ماشین‌آلات و سرقفلی را نیز ۱۰ ساله مستهلک نمایید.

پاسخ:

$$۸۰\% \times ۱.۰۰۰.۰۰۰ \text{ (ح. ص. س)} = ۸۰۰.۰۰۰$$

$$۸۲۰.۰۰۰ - ۸۰۰.۰۰۰ = ۲۰.۰۰۰ \text{ مازاد پرداختی}$$

$$۲۰.۰۰۰ \times ۲۰\% = ۴.۰۰۰ \text{ ماشین‌آلات}$$

$$۲۰.۰۰۰ - ۴.۰۰۰ = ۱۶.۰۰۰ \text{ سرقفلی}$$

ثبت خرید زمین:

زمین ۳۵۰.۰۰۰

وجه نقد ۳۵۰.۰۰۰

ثبت در شرکت اصلی x۱:

سرمایه گذاری	
۸۲۰.۰۰۰	۱۶۰.۰۰۰
۴۰۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰
<u>۱.۰۱۰.۰۰۰</u>	

① سرمایه گذاری ۸۲۰.۰۰۰

وجه نقد ۸۲۰.۰۰۰

② وجه نقد ۳۵۰.۰۰۰

زمین ۳۰۰.۰۰۰

سود غیر عملیاتی ۵۰.۰۰۰

③ سرمایه گذاری ۴۰۰.۰۰۰ (۵۰۰.۰۰۰ × ۸۰٪ بابت سود خالص)

درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۴۰۰.۰۰۰

④ وجه نقد ۱۶۰.۰۰۰ (۲۰۰.۰۰۰ × ۸۰٪ بابت سود تقسیمی)

سرمایه گذاری ۱۶۰.۰۰۰

⑤ درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۱.۶۰۰ (استهلاک ماشین آلات)

ماشین آلات ۱.۶۰۰

⑥ درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۴۰۰ (استهلاک سرفلی)

سرفلی ۴۰۰

⑦ درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۵۰.۰۰۰

سرمایه گذاری ۵۰.۰۰۰

درآمد حاصل از سرمایه گذاری	
۱.۶۰۰	۴۰۰.۰۰۰
۴۰۰	
۵۰.۰۰۰	
<u>۳۴۸.۰۰۰</u>	

موجودی کالایی که امسال در دفاتر شرکت فرعی می ماند.

درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۶.۷۵۰

سرمایه گذاری ۶.۷۵۰

ثبت کاربرگ x۱:

زمین	
۳۰۰.۰۰۰	۳۰۰.۰۰۰
۵۰.۰۰۰	۳۵۰.۰۰۰
<u>۳۰۰.۰۰۰</u> ارزش اولیه	

① درآمد حاصل از سرمایه گذاری ۳۴۸.۰۰۰

سود تقسیمی ۱۶۰.۰۰۰

سرمایه گذاری ۱۸۸.۰۰۰

② سهام عادی ۸۰۰.۰۰۰ (۸۰ × ۱.۰۰۰.۰۰۰)

سرمایه گذاری ۸۰۰.۰۰۰

۲۰۰.۰۰۰

③ ح. ص. س

حقوق اقلیت ۲۰۰.۰۰۰

بقیه ثبت مانند مابقی ثبت های مسائل می باشد. ثبت زیر اضافه می گردد:

سود ناشی از فروش زمین ۵۰.۰۰۰

زمین ۵۰.۰۰۰

ثبت در شرکت اصلی ۲:

شرکت اصلی هیچ ثبت جدیدی ندارد و ثبت‌های قبلی اعمال می‌شود. امسال سود جدیدی شناسایی نشده است ولی کاربرگ سال ۲× یک ثبت اضافی به شرح ذیل دارد که سود حاصل از فروش زمین در شرکت فرعی باقی مانده است:

سرمایه‌گذاری	۵۰.۰۰۰
زمین	۵۰.۰۰۰

ثبت در شرکت اصلی ۳:

شرکت فرعی	ثبت در شرکت اصلی ۳:
وجه نقد ۳۸۰.۰۰۰	ثبت‌ها مانند ثبت‌های سال قبل می‌باشد به علاوه ثبت زیر:
زمین ۳۵۰.۰۰۰	سرمایه‌گذاری ۵۰.۰۰۰
سود ناشی از فروش زمین ۳۰.۰۰۰	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۵۰.۰۰۰

ثبت کاربرگ ۳:

مانند ثبت‌های سال قبل به علاوه ثبت زیر که اضافه می‌گردد:

سرمایه‌گذاری	۵۰.۰۰۰
سود ناشی از فروش زمین	۵۰.۰۰۰

فروش دارایی‌های استهلاک‌ناپذیر از شرکت فرعی به شرکت اصلی:

در مثال مورد بررسی قبلی اگر فروشنده کالا شرکت فرعی باشد ثبت‌های زیر اعمال می‌گردد:

ثبت در شرکت اصلی ۱:

شرکت فرعی	ثبت در شرکت اصلی ۱:
وجه نقد ۳۵۰.۰۰۰	زمین ۳۵۰.۰۰۰
زمین ۳۰۰.۰۰۰	وجه نقد ۵۰.۰۰۰
سود ناشی از فروش زمین ۵۰.۰۰۰	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۴۰.۰۰۰
	سرمایه‌گذاری $(\frac{۸۰}{۱۰۰} \times ۵۰.۰۰۰) ۴۰.۰۰۰$

ثبت کاربرگ ۱:

سود ناشی از فروش زمین ۵۰.۰۰۰

زمین	۵۰.۰۰۰
------	--------

ثبت در شرکت اصلی ۲:

شرکت فرعی	ثبت در شرکت اصلی ۲:
	در دفاتر اصلی ثبت نداریم

ثبت کاربرگ ۲:

سرمایه‌گذاری ۴۰.۰۰۰

سود انباشته ۱۰.۰۰۰ (معادل سهم اقلیت)

زمین	۵۰.۰۰۰
------	--------

شرکت فرعی	ثبت در شرکت اصلی x۳:
	وجه نقد ۳۸۰.۰۰۰
	زمین ۳۵۰.۰۰۰
	سود ناشی از فروش زمین ۳۰.۰۰۰
	سرمایه‌گذاری ۴۰.۰۰۰ (معادل سهم خودیش)
	درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری ۴۰.۰۰۰
	ثبت کاربرگ x۳:
	سرمایه‌گذاری ۴۰.۰۰۰
	سود انباشته ۱۰.۰۰۰
	سود ناشی از فروش زمین ۵۰.۰۰۰

* نکته:

فرض کنید شرکت اصلی مالک ۸۰٪ از سهام شرکت فرعی است. زمان خرید سرمایه‌گذاری مازاد پرداختی صرفاً مربوط به اضافه بهای ارزش زمین شرکت فرعی بوده که سهم اصلی از این تفاوت ۷۰.۰۰۰ ریال می‌باشد. در صورت فروش زمین توسط شرکت فرعی ثبت زیر در دفاتر شرکت اصلی و در کاربرگ اعمال می‌شود.

زمان فروش زمین در شرکت فرعی:

درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	۷۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری	۷۰.۰۰۰

ثبت کاربرگ:

سود ناشی از فروش زمین	۷۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری	۷۰.۰۰۰

فروش دارایی استهلاک پذیر از شرکت اصلی به شرکت فرعی**مثال:**

فرض کنید شرکت الف مالک ۷۵٪ از شرکت ب است. در سال ۱× شرکت الف ماشین‌آلاتی را به بهای تمام شده ۱.۵۰۰.۰۰۰ ریال و استهلاک انباشته ۱۵۰.۰۰۰ ریال به مبلغ ۸۰۰.۰۰۰ ریال به شرکت ب فروخت. روش استهلاک ماشین‌آلات در دفاتر هر دو شرکت خط مستقیم و باقی مانده عمر مفید ماشین‌آلات ۱۰ سال می‌باشد. شرکت فرعی ماشین‌آلات مذکور را در پایان سال ۳× به مبلغ ۷۰۰.۰۰۰ ریال به فروش رساند. ثبت های لازم در دفاتر شرکت اصلی و فرعی و همچنین ثبت‌های لازم در کاربرگ تلفیقی در رابطه با این رویداد اعمال کنید.

پاسخ:

شرکت اصلی سال ۱×			شرکت فرعی	
① وجه نقد	۸۰۰.۰۰۰	① ماشین آلات	۸۰۰.۰۰۰	
استهلاک انباشته	۸۵۰.۰۰۰	② هزینه استهلاک	۸۰.۰۰۰	وجه نقد
ماشین آلات	۱.۵۰۰.۰۰۰	(۸۰۰.۰۰۰ ÷ ۱۰)	۸۰.۰۰۰	استهلاک انباشته
سود ناشی از ف.	۱۵۰.۰۰۰			
② درآمد حاصل از سرمایه گذاری	۱۵۰.۰۰۰			
سرمایه گذاری	۱۵۰.۰۰۰			

ثبت کاربرد ۱×:

① سود ناشی از ف. ماشین آلات	۱۵۰.۰۰۰			
ماشین آلات	۷۰۰.۰۰۰			
استهلاک انباشته	۸۵۰.۰۰۰			
② استهلاک انباشته	۱۵.۰۰۰			
هزینه استهلاک	۱۵.۰۰۰			
$۱.۵۰۰.۰۰۰ - ۸۵۰.۰۰۰ = ۶۵۰.۰۰۰$ $۶۵۰.۰۰۰ ÷ ۱۰ = ۶۵.۰۰۰ \rightarrow (۸۰.۰۰۰ - ۶۵.۰۰۰ = ۱۵.۰۰۰)$				

شرکت اصلی سال ۲×		شرکت فرعی
سال ۲× فقط شرکت فرعی هزینه استهلاک داشته و شرکت اصلی ثبتی ندارد		① هزینه استهلاک
		۸۰.۰۰۰
		استهلاک انباشته
		۸۰.۰۰۰
		(۸۰۰.۰۰۰÷۱۰)

ثبت کاربرد ۲×:

① سرمایه گذاری	۱۵۰.۰۰۰			
ماشین آلات	۷۰۰.۰۰۰			
استهلاک انباشته	۸۵۰.۰۰۰			
② استهلاک انباشته	۱۵.۰۰۰			
هزینه استهلاک	۱۵.۰۰۰			
شرکت اصلی سال ۳×				
① سرمایه گذاری	۱۰۵.۰۰۰			
درآمد حاصل از سرمایه گذاری	۱۰۵.۰۰۰			
$۳ \times ۱۵.۰۰۰ = ۴۵.۰۰۰ \rightarrow ۱۵۰.۰۰۰ - ۴۵.۰۰۰ = ۱۰۵.۰۰۰$				
① هزینه استهلاک	۸۰.۰۰۰	شرکت فرعی	۸۰.۰۰۰	
② وجه نقد	۷۰۰.۰۰۰	استهلاک انباشته	۸۰.۰۰۰	
استهلاک انباشته	۲۴۰.۰۰۰	(۸۰.۰۰۰ × ۳)	۸۰۰.۰۰۰	
ماشین آلات	۸۰۰.۰۰۰			
سود ناشی از فروش	۱۴۰.۰۰۰			

ثبت کاربرد ۳×:

① سرمایه گذاری	۱۵.۰۰۰			
هزینه استهلاک	۱۵.۰۰۰			
② سرمایه گذاری	۱۰۵.۰۰۰			
سود ناشی از فروش	۱۰۵.۰۰۰			
$۸۵۰.۰۰۰ + (۳ \times ۶۵.۰۰۰) = ۱.۰۴۵.۰۰۰ \rightarrow ۱.۵۰۰.۰۰۰ - ۱.۰۴۵.۰۰۰ = ۴۵۵.۰۰۰$ $۷۰۰.۰۰۰ - ۴۵۵.۰۰۰ = ۲۴۵.۰۰۰ \Rightarrow ۱۴۰.۰۰۰ + ۱۰۵.۰۰۰ = ۲۴۵.۰۰۰$				
سود ناشی از فروش ماشین آلات:				

مثال:

اگر فرض در مثال بالا فروشنده شرکت فرعی باشد ثبت‌های مورد نظر را اعمال نمایید.

پاسخ:

شرکت اصلی سال ۱×		شرکت فرعی	
① ماشین‌آلات	۸۰۰.۰۰۰	① وجه نقد	۸۰۰.۰۰۰
② هزینه استهلاک	۸۰.۰۰۰	استهلاک انباشته	۸۵۰.۰۰۰
② درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	۱۱۲.۵۰۰	ماشین‌آلات	۱.۵۰۰.۰۰۰
سرمایه‌گذاری	۱۱۲.۵۰۰	سود ناشی از ف.	۱۵۰.۰۰۰
ثبت کاربرگ ۱×:			
① سود ناشی از ف. ماشین‌آلات	۱۵۰.۰۰۰	$۱.۵۰۰.۰۰۰ - ۸۵۰.۰۰۰ = ۶۵۰.۰۰۰$ $۶۵۰.۰۰۰ \div ۱۰ = ۶۵.۰۰۰ \rightarrow (۸۰.۰۰۰ - ۶۵.۰۰۰ = ۱۵.۰۰۰)$	
ماشین‌آلات	۷۰۰.۰۰۰		
استهلاک انباشته	۸۵۰.۰۰۰		
② استهلاک انباشته	۱۵.۰۰۰		
هزینه استهلاک	۱۵.۰۰۰		
شرکت اصلی سال ۲×		شرکت فرعی	
① هزینه استهلاک	۸۰.۰۰۰	ثبت ندارد	
استهلاک انباشته	۸۰.۰۰۰		
ثبت کاربرگ ۲×:			
① سرمایه‌گذاری	۱۱۲.۵۰۰		
سود انباشته (سهم اقلیت)	۳۷.۵۰۰		
ماشین‌آلات	۷۰۰.۰۰۰		
استهلاک انباشته	۸۵۰.۰۰۰		
② استهلاک انباشته	۱۵.۰۰۰		
هزینه استهلاک	۱۵.۰۰۰		
شرکت اصلی سال ۳×		شرکت فرعی	
① هزینه استهلاک	۸۰.۰۰۰		
استهلاک انباشته	۸۰.۰۰۰		
② وجه نقد	۷۰۰.۰۰۰		
استهلاک انباشته	۲۴۰.۰۰۰		
ماشین‌آلات	۸۰۰.۰۰۰		
سود ناشی از فروش	۱۴۰.۰۰۰		
ثبت کاربرگ ۳×:			
① سرمایه‌گذاری	۱۵.۰۰۰	(برگشت ه. استهلاک)	
هزینه استهلاک	۱۵.۰۰۰		
② سرمایه‌گذاری	۷۸.۷۵۰.۰۰۰		
سود انباشته (سهم اقلیت)	۲۶.۲۵۰		
سود ناشی از فروش	۱۰۵.۰۰۰		
③ سرمایه‌گذاری	۷۸.۷۵۰		
درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری	۷۸.۷۵۰		

$$۳ \times ۱۵.۰۰۰ = ۴۵.۰۰۰ \rightarrow ۴۵.۰۰۰ \times \frac{۷۵}{۱۰۰} = ۳۳.۷۵۰$$

باقی مانده سرمایه‌گذاری $۱۱۲.۵۰۰ - ۳۳.۷۵۰ = ۷۸.۷۵۰$

مسئله ۱ کتاب (فصل پنجم - مبادلات درون گروهی - دارایی‌های ثابت)

شرکت مهرداد ۷۵٪ از سهام عادی دارای حق رای شرکت مهرزاد را در اختیار دارد. شرکت مهرداد سود حاصل از عملیات جداگانه خود را در سال‌های ۱۳×۴ و ۱۳×۵ به ترتیب ۴۵۰.۰۰۰ ریال و ۵۵۰.۰۰۰ ریال و شرکت مهرزاد سود خالص خود در سال‌های ۱۳×۴ و ۱۳×۵ به ترتیب ۳۰۰.۰۰۰ ریال و ۲۰۰.۰۰۰ ریال گزارش کرده است.

مطلوب است:

الف: اگر شرکت مهرداد در ۳۱ شهریور ۱۳×۴ زمینی با ارزش دفتری ۴۷۵.۰۰۰ ریال را به مبلغ ۶۰۰.۰۰۰ ریال به شرکت مهرزاد بفروشد، سود خالص تلفیقی سال‌های ۱۳×۴ و ۱۳×۵ را محاسبه کنید.

ب: اگر شرکت مهرزاد در ۳۱ شهریور ۱۳×۴ زمینی با ارزش دفتری ۴۷۵.۰۰۰ ریال را به مبلغ ۶۰۰.۰۰۰ ریال به شرکت مهرداد بفروشد، سود خالص تلفیقی سال‌های ۱۳×۴ و ۱۳×۵ را محاسبه کنید.

مسئله ۲ کتاب (فصل پنجم - مبادلات درون گروهی - دارایی‌های ثابت)

در اول فروردین ۱۳×۱ شرکت شاهد ۸۰٪ از سهام عادی دارای حق رای و در جریان شرکت ساجد را به مبلغ ۷۲۰.۰۰۰ ریال به طور نقدی خریداری کرد. حقوق صاحبان سهام شرکت ساجد در این تاریخ ۴۰۰.۰۰۰ ریال سهام عادی و ۵۰۰.۰۰۰ ریال سود انباشته بود. در طی سال ۱۳×۱ شرکت ساجد سودی معادل ۱۵۰.۰۰۰ ریال و سود سهام پرداخت شده‌ای معادل ۶۰.۰۰۰ ریال داشت. دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت ساجد به ارزش منصفانه می‌باشد. در ۱۳×۱/۱۲/۲۹ شرکت شاهد تجهیزاتی که بهای تمام شده آن ۴۵۰.۰۰۰ ریال بود به مبلغ ۶۰۰.۰۰۰ ریال به شرکت ساجد فروخت. در طی ۱۳×۱ شرکت شاهد سود حاصل از عملیات خود را به مبلغ ۲۰۰.۰۰۰ ریال که شامل ۱۵۰.۰۰۰ ریال سود حاصل از فروش تجهیزات به شرکت ساجد می‌باشد گزارش کرد.

مطلوب است:

الف - تهیه تمامی ثبت‌های لازم در دفتر ر نامی شرکت شاهد جهت نگهداری حساب سرمایه‌گذاری در سهام فرعی شامل سودهای معوق ناشی از فروش تجهیزات.

ب - محاسبه سود خالص تلفیقی.

ج - محاسبه مانده حساب سرمایه‌گذاری در شرکت ساجد در تاریخ ۱۳×۱/۱۲/۲۹

د - محاسبه سهم اقلیت از سود خالص ۱۳×۱.

ه - محاسبه حقوق اقلیت در ۱۳×۱/۱۲/۲۹.

و - در صورتی که در سال ۱۳×۲ سودهای جداگانه شرکت‌های شاهد و ساجد به ترتیب ۳۰۰.۰۰۰ و ۲۰۰.۰۰۰ ریال باشد مطلوب است:

- ۱- تهیه ثبت‌های لازم در دفتر روزنامه شرکت شاهد جهت نگهداری حساب سرمایه‌گذاری در شرکت ساجد.
- ۲- محاسبه سود خالص تلفیقی ۱۳×۲.

مسئله ۳ کتاب (فصل پنجم - مبادلات درون گروهی - دارایی‌های ثابت)

با استفاده از اطلاعات داده شده در مسئله قبل (مسئله شماره ۲) فرض کنید که فروش تجهیزات از شرکت ساجد به شرکت شاهد باشد.

مطلوب است:

محاسبه موارد خواسته شده مسئله قبل.

پایان جزوه - موفق باشید

مادسیج

شبکه آموزشی - پژوهشی ایران

مادسیج، پنجره ای به یادگیری نوین

مادسیج مخفف کلمه madsage به معنای شیفته دانایی و در مفهوم بومی به معنای دهکده علم و دانش ایران می باشد. در این مفهوم اشاره به دو کلمه سیج (یکی از روستاهای زیبای کشورمان) و ماد (یکی از اولین اقوام ایران) می باشد.

شبکه آموزشی - پژوهشی مادسیج (IRESNET) با هدف بهبود پیشرفت علمی و دسترسی هرچه راحت تر جامعه بزرگ علمی ایران، در فضای مجازی ایجاد شده است. هسته اولیه مادسیج از طرح پایان نامه کارشناسی ارشد جناب آقای رضا محمودی دانش آموخته رشته مدیریت آموزشی دانشگاه تهران که با راهنمایی استاد گرانقدر جناب آقای دکتر عبادی معاون دانشگاه مجازی مهر البرز می باشد، بر گرفته شده است.

IRan Education & Research NETWORK

Edited with the demo version of
Infix Pro PDF Editor

To remove this notice, visit:
www.iceni.com/unlock.htm